

**Kauniaisten kaupungin
tarkastuslautakunnan
arviointikertomus
vuodelta 2016**

**Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad**

Sisällys

1.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tehtävät	1
2.	Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta	2
3.	Talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi	3
4.	Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi	6
5.	Sosiaali- ja terveystoimi.....	7
6.	Muita havaintoja	11
6.1	Valtuustokysely.....	11
6.2	Asukaskysely.....	11
6.3	Kauniaisten kaksikielisyysohjelma 2015 - 2017	14
6.4	Suomenkielinen koulutoimi.....	15
7.	Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle	15
8.	Yhteenveto	15
9.	Allekirjoitukset.....	17

Liitteet

Liite 1 Talouden tunnuslukujen kehitys

Liite 2 Asunto- ja maankäyttöpolitiikka hyvinvoinnin edistämiseksi pääkaupunkiseudun kaupungeissa

Liite 3 Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien seminaarin 2.12.2016 ohjelma

Liite 4 Valtuustokyselyn tulokset

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tehtävät

Kaupunginvaltuusto asetti 28.1.2013 kuntalain mukaisesti tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2013 – 5/2017 hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä ovat vuoden 2016 arviointityössä olleet:

Jäsenet	Varajäsenet
Heikki Kurkela, puheenjohtaja	Pekka Herkama
Veronica Fellman, varapuheenjohtaja	Clara Palmgren
Pirkko Jääskeläinen	Erkki Karimaa
Pekka Kuvaja	Eva Lönnblad
Guy Willman	Erik Cronstedt

Tarkastuslautakunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esityksestä. Erkki Karimaa on Pirkko Jääskeläisen varajäsenenä osallistunut vuoden 2016 kokouksiin ja arviointityöhön. Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä on toiminut JHT, KHT Outi Koskinen PwC Julkistarkastus Oy:stä.

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet sen toimialan tai lautakunnan arviointiin, jonka varsinaisia jäseniä he ovat.

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastusten yhteensovittamisesta. Mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2016 arviointityö

Tarkastuslautakunta toteutti vuoden 2016 arvioinnin valtuustokaudelle 2013 – 2016 laatimansa arviointisuunnitelman ja arviointityöohjelman mukaisesti. Arvioinnin painopistealueena vuonna 2016 oli sosiaali- ja terveystoimi.

Tarkastuslautakunnan arviointityö on perustunut kaupungin tilinpäätökseen 2016 sekä talousarvioon 2016 ja taloussuunnitelmaan 2016 – 2018. Lisäksi tarkastuslautakunta on perehtynyt kaupunginhallituksen ja lautakuntien pöytäkirjoihin sekä muihin selvityksiin. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut kaupungin viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2016 arviointityöhön liittyen 10 kertaa. Lisäksi tarkastuslautakunnan jäsenet ovat itsenäisesti valmistelleet tekstiluonnoksia arviointikertomukseen sekä lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri ovat koonneet arviointikertomusta erillisissä työkokouksissa. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan perehtynyt sosiaali- ja terveystoimen toimintaan kuulemalla kokouksissaan sosiaali- ja terveysjohtajaa, johtavaa lääkäriä,

sosiaalipalvelupäällikköä, vanhuspalvelupäällikköä ja sosiaali- ja terveystoimen vs. talouspäällikköä sekä pyytämällä kirjallisia selvityksiä toiminnasta. Lisäksi kokouksissa on ollut kutsuttuna kaupunginjohtaja, talousjohtaja, yhdyskuntatoimen johtaja, henkilöstöpäällikkö ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja, jotka ovat antaneet selvityksiä hallintoon ja talouteen liittyvistä asioista omilta vastuualueiltaan.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja on osallistunut pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteiseen arviointiin: Asunto- ja maankäyttöpolitiikka hyvinvoinnin edistämisessä pääkaupunkiseudun kaupungeissa, mistä on yhteenveto liitteenä 2.

Tarkastuslautakunta on kehittänyt omaa toimintaansa ja järjestänyt pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisen seminaarin Kauniaisissa. Seminaarissa oli ajankohtaisia aiheita mm. kuntaviestinnästä, sote-uudistuksesta, pääkaupunkiseudun yhteisarvioinnista ja tarkastuslautakuntien yhteistyöstä. Seminaariin osallistui noin 60 henkilöä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja kuntayhtymien kahdeksasta eri tarkastuslautakunnasta. Seminaarin puhujat ja ohjelma ovat liitteenä 3.

Osana tarkastuslautakunnan arviointia tarkastuslautakunta toteutti kyselyn kaupunginvaltuuston jäsenille ja varajäsenille koskien kaupunginvaltuuston toimintaa valtuustokaudella 1/2013 - 5/2017. Kyselyn tavoitteena oli selvittää, miten kaupunginvaltuuston jäsenet ja varajäsenet arvioivat valtuuston toimintaa, miten valtuustotyöskentelyä voisi kehittää ja mihin asioihin jäsenet erityisesti haluaisivat uuden kesäkuussa aloittavan valtuuston keskittyvän. Valtuustokyselyn yhteenveto on arviointikertomuksen kohdassa 6.1.

Tilintarkastus

Kaupunginvaltuusto on vuonna 2015 valinnut tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisöksi PwC Julkistarkastus Oy:n. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Outi Koskinen.

Tilintarkastus on suoritettu julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilintarkastaja on esittänyt tarkastuslautakunnalle tilintarkastussuunnitelman ja raportoinut tarkastussuunnitelman toteutumisesta.

Tilintarkastaja on antanut tarkastuslautakunnalle vuoden 2016 tilintarkastuksesta kaksi kirjallista raporttia. Nämä raportit on lisäksi toimitettu kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle. Tarkastuslautakunta suosittelee, että raporteissa esitetyt havainnot huomioidaan ja ne johtavat tarvittaviin toimenpiteisiin.

2. Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt 13.6.2016 kokouksessaan arviointikertomuksen vuodelta 2015. Valtuusto päätti pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kaupunginhallitus on 12.10.2016 antanut kaupunginvaltuustolle lautakuntien ja yleishallinnon vastineet arviointikertomuksen suosituksiin. Tarkastuslautakunta kiittää kattavista vastineista ja vastineiden käsittelymallista, jossa kuultiin lautakuntia.

Tarkastuslautakunnan huomautus talouden tasapainottamisen tarpeesta on huomioitu ja kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tasapainottamisohjelman. Tässä yhteydessä on myös aloitettu määrittelemään kaupungin palvelujen tasoa ja toimintojen tehostamista.

Tarkastuslautakunta kiittää toimialojen välisen yhteistyön lisäämiseen kohdistuneista toimenpiteistä sekä kaksikielisyysohjelman toteuttamisen ja seurannan hyvin kattavasta selvityksestä. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimi sekä sivistystoimi ovat vastineissaan antaneet hyvin kattavat selvitykset tarkastuslautakunnan havaintoihin.

Tarkastuslautakunta kiittää tehdyistä talouden tasapainottamistoimenpiteistä, jotka näkyvät tunnuslukujen kehityksessä esimerkiksi opetus- ja kulttuuritoimen osalta vuoden 2015 toteumissa nettokustannukset euroa / asukas.

Yhdyskuntalautakunnan osalta tarkastuslautakunta kiinnitti jälleen huomiota arviointikertomuksessaan sisäilmaongelmiin sekä korjausinvestointimäärärahojen riittävyyteen. Yhdyskuntatoimi on esittänyt määrärahoihin 25 prosentin korotusta tulevien vuosien talousarvioihin sekä tarvetta erilliselle lisäinvestointihankkeelle kaupungin rakennuskannan korjausvelan kattamiseksi. Tarkastuslautakunta pitää resurssien lisäämistä tarpeellisena ja pyytää seuraamaan tilannetta.

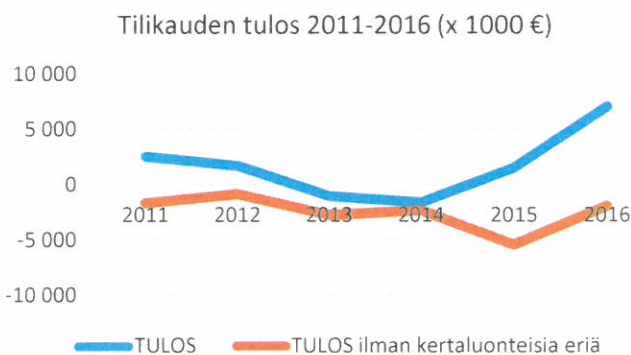
Nuorisotakuun tavoitteena on tarjota jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle sekä alle 30-vuotiaalle vastaavalmistuneelle työ-, opiskelu-, harjoittelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi jäämisestä. Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakunnat julkaisivat raporttinsa 15.2.2016 nuorisotakuun toteutumisesta ja vaikuttavuudesta Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Työttömyystilastojen perusteella nuorisotakuu ei pääkaupunkiseudulla toteudu. Kauniaisten 15 - 24-vuotiaiden työttömyysprosentti lokakuussa 2015 oli 7,2 %. Kauniaisten päivitetty nuorisotakuumalli hyväksyttiin 14.3.2016 lisäämällä siihen konkreettisia toimia nuorisotyöttömyyden poistamiseksi. Uusista toimenpiteistä Mahdollisuuksien paviljonki sekä määrällisten ja strategisten mittareiden käyttöönotto toteutuivat. Etsivän toiminnan arvioinnin pohjalta tarvittavia jatkotoimia harkitaan.

Talousarviossa 2016, kuten aikaisempinakin vuosina, asetetut tavoitteet eivät ole suoraan kuntalain tarkoittamia toiminnan tavoitteita vuoden varsinaiselle toiminnalle, kuten palvelujen tuottamiselle ja kaupungin infrastruktuurin rakentamiselle ja ylläpidolle. Tuloksiköiden tavoitteet ja toteumat tulisi entistäkin paremmin kytkeä valtuustoon nähden sitoviin toiminnan tavoitteisiin.

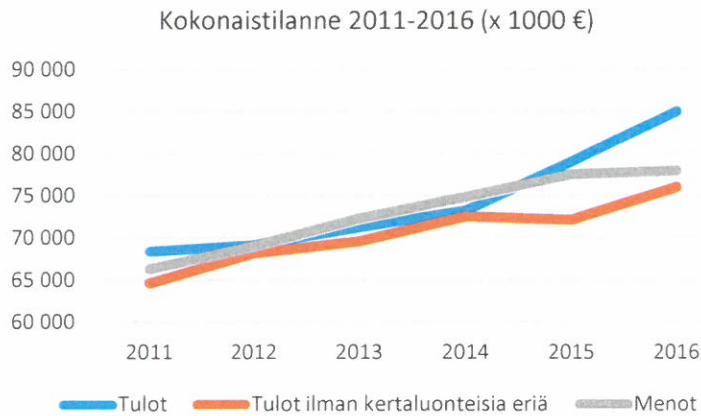
Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen eri toimialojen itsearviointimenettelyn jatkokehittämistä ja sen ulottamista myös valiokuntien työskentelyyn. Itsearvioinnissa toiminnan ja prosessien tuloksellisuuden sekä määrällisen toteuman lisäksi toimialojen tulisi myös arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta sekä vaikuttavuutta kuntayhteisöön, asukkaisiin ja fyysiseen ympäristöön.

3. Talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunta muodostaa näkemyksensä kaupungin talouden tilasta analysoimalla kaupungin tuloslaskelmaa, rahoituslaskelmaa ja tasetta vuoden 2016 tilinpäätöstietojen pohjalta. Lisäksi talouslukujen kehitystä on katsottu useamman vuoden ajalta, joka antaa tunnuslukujen osalta yhden vuoden tarkastelua luotettavamman kuvan. Talouden tilaa peilataan myös kaupungin talouden tasapainottamisohjelmaan perustuvan vuoden 2017 talousarvioon keskeisten tunnuslukujen osalta.

KUVA 1: Tilikauden tulos sekä tulos ilman myyntivoittoja ja satunnaisia eriä vuosina 2011 – 2016.

KUVA 2: Tilikauden kokonaistilanne 2012 – 2016

Vuoden 2016 tuloslaskelma osoittaa voittoa 7,1 miljoonaa euroa, mutta on todettava, että tämä tulos on, niin kuin aikaisempinakin vuosina, syntynyt kertaluontoisten tuloerien ansiosta ja olisi ilman niitä -1,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin tulos on vuodesta 2009 lähtien ollut alijäämäinen, kun tuloslaskelman osoittama tulos oikaistaan tilapäisillä tuloerillä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin käyttötalouden voidaan sanoa olevan tasapainossa vain silloin kun oikaistu vuositulo ilman näitä tuloja on ylijäämäinen. Kaupunginjohtajan katsauksessa ja vuoden 2016 tuloksen ennakkotiedotteessa on kiitettävällä tavalla esitetty kertaluontoisten erien vaikutus tulokseen sekä huoli tasapainottomuudesta, joka osoittaa, että kaupungin johto on omaksunut tämän näkemyksen. Lautakunta yhtyy kaupungin johdon toteamukseen, että tasapainoiseen talouteen on vielä matkaa.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tilinpäätöksen tulos	2 607	1 752	-985	-1 538	1 590	7 132
Poikkeukselliset tuloerät	-4 278	-2 589	-1 736	-760	-7 006	-9 031
Oikaistu tulos	-1 671	-837	-2 721	-2 298	-5 416	-1 899

Valtionosuusjärjestelmän muutoksen johdosta kaupungin saamat valtionosuudet ovat viidessä vuodessa vähentyneet lähes nollaan. On odotettavissa, että tämä tuloerä muuttuu tulevina vuosina nettomenoksi.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Valtionosuudet ennen tasausta	13 676	14 417	14 626	13 932	12 374	12 718
Tasaukset	-10 647	-10 667	-11 514	-11 814	-12 049	-12 285
Tilitetyt valtionosuudet	3 029	3 750	3 112	2 119	325	433
Tasaukset verotuloista	20,30 %	19,70 %	20,60 %	20,00 %	20,10 %	19,51 %

Keskeisin vuositavoite 2016 oli että vuosikate riittää kattamaan suunnitelmapoistot. Tavoite on saavutettu, mikäli hyväksytään, että myyntivoitot lasketaan mukaan. Tasapainottamisohjelman mukaan tilikauden 2017 vuosikatteen on oltava positiivinen ja toimintakate, ilman käyttöomaisuuden myyntivoittoja, siten kuin talousarviossa on vahvistettu, enintään -61 miljoonaa euroa.

Positiivista on, että menojen kasvu oli maltillinen 0,9 % ja että toimintakate ilman myyntivoittoja, -59 miljoonaa euroa on hiukan parempi kuin vuonna 2015 ja tavoitteeseen nähden 1,5 miljoonaa parempi. Tämä myönteinen kehitys koskee kaikkia toimialoja. Myöskin oikaistu vuosikate on positiivinen. Näin ollen mahdollisuudet vuoden 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi näyttävät hyvältä.

Liitteessä 1 on esitetty kuvina eri talouden tunnuslukujen kehitystä 2011 – 2015.

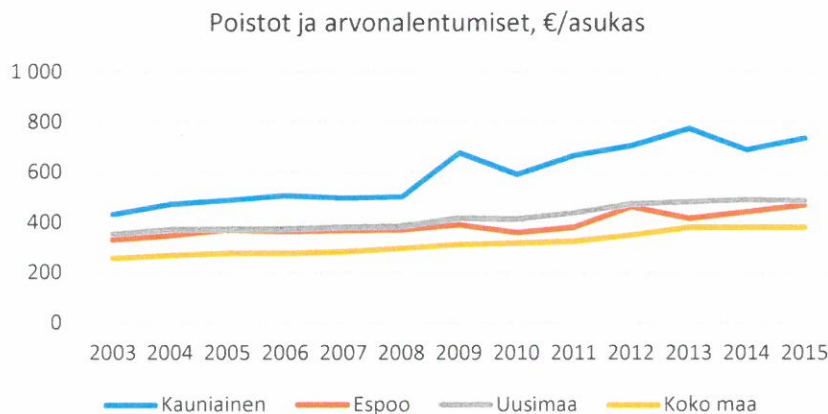
Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että palvelutason säilyttäminen nykyisellä tasolla asettaa edelleen lähitulevaisuudessa paineita verotulojen kasvattamiselle ja/tai palvelurakenteiden muutoksille sekä palveluiden taloudellisuuden ja vaikuttavuuden edelleen kehittämiseksi.

Rahavirrat ja investoinnit

Rahoituslaskelmassa päähavainto on, että omaisuuden myyntitulot, 9,4 miljoonaa euroa ovat kattaneet valtaosan tilikauden investoinneista, 9,8 miljoonaa euroa seurauksella, että toistaiseksi kaupunki ei ole tarvinnut lainarahaa. Kauden investointimenot, 9,8 miljoonaa euroa jäivät huomattavasti vuositasoitteesta (19,4) johtuen pääasiassa Villa Bredan laajennushankkeen siirtymisestä. Kauniaisten investointiaste poistojen määrällä arvioituna on edelleen hyvin korkea verrattuna koko maahan (kuva 3).

Investoinneista noin 5 miljoonaa voidaan katsoa olevan rakennuskannan ylläpito- ja saneerausinvestointeja, joilla yritetään välttää korjausvajae aiheuttaman riskin kasvusta. Näihin verrattuna kaupungin IT-investoinnit 54 tuhatta euroa vaikuttavat vähäisiltä. Vaikka kaupungin laajan rakennuskannan ylläpito onkin ensiarvoisen tärkeää, tuottavuutta nostavia ICT- investointeja ei kuitenkaan saisi unohtaa.

Tarkastuslautakunta kysyy ovatko kaupungin ICT-investoinnit suhteessa kaikkiin investointeihin sopivassa tasapainossa? Onko ICT-investoinneissa riittävästi huomioitu tulevaisuuden tarve palveluiden taloudellisuuden ja vaikuttavuuden edelleen kehittämiseksi sekä digitalisaation mahdollisuuksien saavuttamiselle?

KUVA 3: Poistot ja arvonalentumiset euroa/asukas 2003 - 2015

Tase ja taloudellinen asema

Kaupungin tase on edelleen vahvistunut ja omavaraisuusaste 92 % on erinomainen. Sekä kaupungin että kaupunkikonsernin taseessa ei havaittu mainittavia rakenteellisia muutoksia.

4. Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunta on arvioinut toiminnan tavoitteiden toteutumista palveluiden saatavuuden, vaikuttavuuden ja tuottavuuden näkökulmista. Valtuusto ei ollut asettanut sitovia vuositavoitteita palveluiden saatavuudelle, yksikkökustannuksille tai tuottavuudelle, joka vaikeutti arviointia.

Arviointi vuositavoitteiden toteutumisesta 2016

Seuraavassa taulukossa arvioidaan valtuuston asettamien sitovien vuositavoitteiden toteutumista ryhmiteltynä saatavuus-, vaikuttavuus- ja yksikkökustannustavoitteisiin sekä muihin tavoitteisiin.

● = vuositavoite on toteutunut ● = vuositavoite on osittain toteutunut ● = vuositavoite ei ole toteutunut

Mittari / arviointikriteeri	Tavoite	Toteutunut	Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteen toteutumisesta
Palveluiden saatavuus			Ei arvioitavissa
Palveluiden vaikuttavuus			
Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus, %	92	94	●
Alle 25 vuotiaiden työttömien lukumäärä	0	14	●
Perusopetuksen jälkeen jatkopaikan saaneet, %	100	100	●
Suomen kielen kerhon osallistujien määrä ruotsinkielisessä perusopetuksessa	50	71	●
Ruotsin kirjoittajien määrä suomenkielisessä lukiossa, %	52	57,5	●
Palveluiden yksikkökustannukset (euroa / suoriteyksikkö)			Ei arvioitavissa
Tuotettujen suoritteiden (yms.) lukumäärä			
Toteutuneiden uusien asuntojen lukumäärä	75	27	●
Lukion tandem-kurssien määrä	3	3	●
Avohuollon alkaneet asiakkuudet	40	3	1)
Arkkitehtikilpailun ratkaisu		Kilpailu ratkaistu	●
Resurssien määrä ja käyttö			
Perusopetuksessa laitteita / oppilas	1	1,2	●
Tieto- ja viestintätekniikan käyttö	-	3,3	Ei arvioitavissa
Sairauspoissaolo (päiviä / työntekijä)	11	11,1	●
Kaupungin vuokra-asuntojen käyttö vähintään, %	95	94 - 99	●
Vuosikate / suunnitelmapoistot vähintään	1	2,05	●

1) Valtuuston asettama tavoite ei ollut enää relevantti sosiaalihuoltolain uudistuksen vuoksi. Tästä johtuen tarkastuslautakunta ei esitä arviota tavoitteen toteutumisesta.

5. Sosiaali- ja terveystoimi

Sote- ja maakuntauudistuksen toteuttamisen edellyttämiin lakimuutoksiin ja kaupungille jäävien toimintojen uudelleenorganisointiin liittyvä suunnittelu ja varautuminen vaati jo vuonna 2016 merkittävän työpanoksen toimialan johdolta. Myös Apotti-hanke on työllistänyt vuonna 2016 useita asiantuntijoita erilaisten selvitysten ja muiden kehityshankkeiden muodossa. Työpanoksena on ollut lähes kaksi henkilötyövuotta.

Tarkastuslautakunta kysyy, miten sote- ja maakuntauudistuksen sekä apotti-hankkeen oman työpanoksen kustannukset on korvattu Kauniaisten kaupungille?

Terveydenhuolto

Vuoden aikana tehdyn asukaskyselyn vastausten perusteella on todettavissa, että kaupunkilaiset pitävät terveyspalveluita erittäin tärkeinä. Samalla ilmeni myös, että asukkaat ovat melko tyytyväisiä palveluihin, vaikka varsinkin terveyskeskuksen ajanvarausjärjestelmien, odotusaikojen sekä hoidon laadun suhteen on kehittämistarpeita.

Toimintaa on kehitetty työprosesseja virtaviivaistamalla ja dokumentointia selkeyttämällä. Toimintamallin muutoksella lääkärikäyntien määrää pystyttiin vähentämään noin 50 % kehittämällä hoidon tarpeen arviointia ja hoitajavastaanottoa. Kauniaisten terveyskeskuksen esimerkillisestä toiminnasta ja vakituisen henkilökunnan osaamisesta on todisteena se, että Kauniaisten terveyskeskus on Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymä opetusterveyskeskus, jossa tarjotaan harjoittelupaikkoja ja koulutusta vuosittain 3 – 5 valmistuneelle lääkärille ja alan opiskelijalle. Tämä järjestely auttaa osaltaan ajoittaista lääkärityövoiman lisätarvetta sekä luonnollisen vaihtuvuuden johdosta vapautuvien virkojen täyttämistä. Tarkastuslautakunnan mielestä myönteistä on, että henkilökunnalle on laadittu systemaattinen koulutusohjelma ja että työhyvinvointia edistävää toimintaa järjestetään säännöllisesti. Tarkastuslautakunta haluaa kiittää toimialaa hyvästä terveydenhuollon kehittämistyöstä.

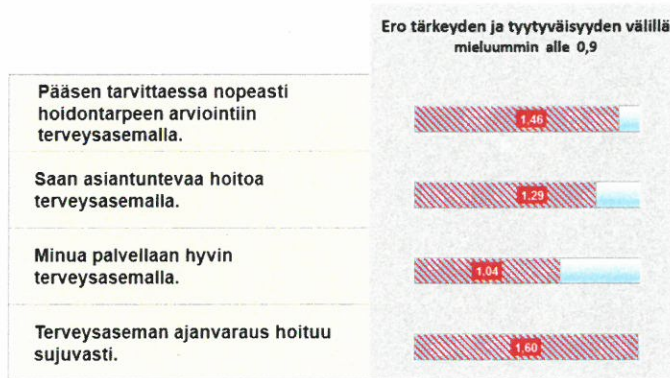
Terveysaseman korjaustöiden vuoksi toiminta oli siirretty väistötiloihin kuuden kuukauden ajan. Tästä aiheutui ennakoimattomia kuluja ja käytännön hankaluutta. Valitettavasti remontti ei kokonaan poistanut sen pääasiallista syytä, sisäilmaongelmaa, jonka aiheuttajaa tutkitaan edelleen.

Terveyskeskuksemme asiakkaisiksi oli vuoden 2016 lopussa rekisteröitynyt jo yli tuhat ulkopaikkakuntalaista. Neuvolan asiakkaista ulkopaikkakuntalaisten osuus oli noin 20 %. Vuoden lopussa kaupungilla oli seitsemän vakituista lääkärinä, mikä vastaa tavoitemäärää ja on katsottu riittäväksi palvelemaan kaupungin omaa kasvavaa asukasmäärää ja ulkopaikkakuntalaisia.

Terveyskeskuksessa seurataan jatkuvasti hoidon saatavuutta ja asiakastyytyväisyyttä, mikä on ollut yli 90 % terveysaseman takaisinmuuton jälkeen. Puhelinsoittojen määrän ja takaisinsoiton vasteaikojen seurannassa on todettu, että alle 50 % puheluista on voitu vastata puolen tunnin sisällä. Tämän palvelun ulkopuolisen tarjoajan kanssa on laadittu kehittämissuunnitelma, joka ei vielä ole johtanut tavoiteltuun tulokseen. Hoidon vaikuttavuuden mittaaminen on pilotointivaiheessa 26 kunnan yhteisen terveydenhuollon laatuverkoston (komedic) mediatri-ohjelman avulla.

Asukaskyselyn tuloksista käy ilmi, että terveyspalveluiden kohdalla kuilu tyytyväisyyden ja tärkeyden välillä on merkittävän suuri.

Tyytyväisyyskuilu

KUVA 4: Terveyspalveluiden tyytyväisyyskuilu (ero tärkeyden ja tyytyväisyyden välillä)

Sosiaalipalvelut

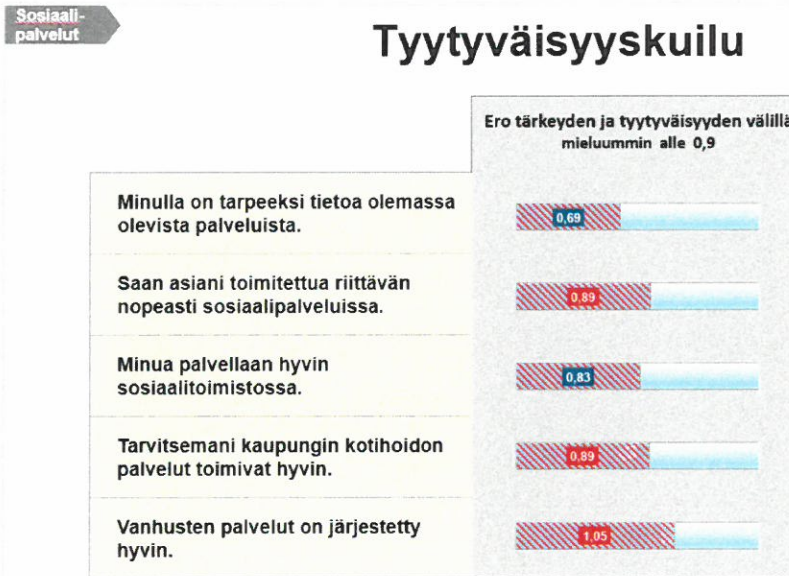
Kauniainen täytti vuonna 2016 annetun veloitteensa vastaanottaa 22 pakolaista ja turvapaikanhakijaa. Kaupungin kotouttamistyöryhmä yhdessä Kirkkonummen kanssa kartoitti ja selvitti kotouttamistyön kehittämiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Marraskuussa 2016 aloitti Kauniaisissa HDL:n ylläpitämässä pientalossa perheryhmäkoti yhdeksälle pakolaisnuorelle. Kotouttamistyön piiriin Kauniaisissa kuului vuoden lopussa 55 kuntapaikan saanutta pakolaista, joista yhdeksän oli kiintiöpakolaisia. Kotouttamistyössä ovat toimineet myös mm. seurakunnat ja Granin lähiapu ry.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota, että pakolaisten vastaanottaminen Kauniaisissa herättää keskustelua kaupunkilaisten keskuudessa. Tästä syystä tiedottamiseen ja päätöstentoon prosessiin tulisi kiinnittää huomiota.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalveluissa oli merkittävä muutos, kun Villa Bredan vanhainkodin toiminta keskeytettiin toistaiseksi koko nykyisen rakennuksen muutostöiden ja lisärakennuksen rakentamisen vuoksi. Kaikki 22 asukasta siirrettiin samaan ostopalvelua tarjoavaan hoivakotiin. Tammikummun terveyskeskussairaalan toiminta siirrettiin onnistuneesti Espoon sairaalaan ja sekä potilaat että henkilökunta olivat lopputulokseen tyytyväisiä. Espoon kanssa neuvoteltu hoitopaikkojen kokonaiskustannukset alittavat Tammikummissa ylläpidetyn hoidon kokonaiskustannukset.

Asukaskyselyn tuloksista käy ilmi, että vanhuspalveluiden kohdalla kuilu tyytyväisyyden ja tärkeyden välillä on merkittävän suuri.

KUVA 5: Sosiaalipalveluiden tyytyväisyyskuilu (ero tärkeyden ja tyytyväisyyden välillä)

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakaslaskutuksessa on henkilövaihdosten seurauksena ilmennyt virheitä ja valvonnan puutteita, jotka aiheuttivat korjaavien toimenpiteiden ja perinnän viivästymisen ja vaikeuden sekä maksutulojen menetyksiä kaupungille. Selvitystyö on jatkunut vuoden 2017 puolelle.

Tarkastuslautakunta on kokouksessaan kuullut sosiaali- ja terveystoimen vastuuhenkilöitä sekä pyytänyt kirjallista lisäselvitystä asiakaslaskutuksessa tapahtuneista virheistä. Saatujen selvitysten perusteella tarkastuslautakunta toteaa, että havaitut virheet koskevat yksityisiltä palveluntuottajilta ostettavien asumispalvelujen asiakkaiden laskutuksia. Virheet johtuivat 27 asiakkaan asukasmaksupäätöksissä virheellisesti huomioiduista tulosta. Joissakin tapauksissa oli laskutettu liikaa, mutta useimmissa liian vähän. Virheiden nettovaikutus oli noin 45 000 euroa. Osa maksuista ei ole saadun tiedon mukaan enää perimiskelpoisia. Virheistä on tiedotettu asiakkaille.

Tarkastuslautakunta toteaa, että jo toteutetut ja suunnitellut toimenpiteet ovat oikeita ja tarpeellisia. Lautakunta korostaa erityisesti uusien ja sijaisten tehtäviin perehdyttämisen tärkeyttä sekä asiakaslaskutuksen valvonnan organisointia, toteuttamista ja selkeää vastuiden määrittelyä. Lisäksi tarkastuslautakunta edellyttää, että virheellisistä palvelusopimuksista ja laskutuksista johtuvien saatavien perintä varmistetaan ja toteutetaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti sekä kaupunkilaisia oikein ja tasapuolisesti kohdellen. Mahdolliset luottotappiot tulee myös kirjata asianmukaisesti.

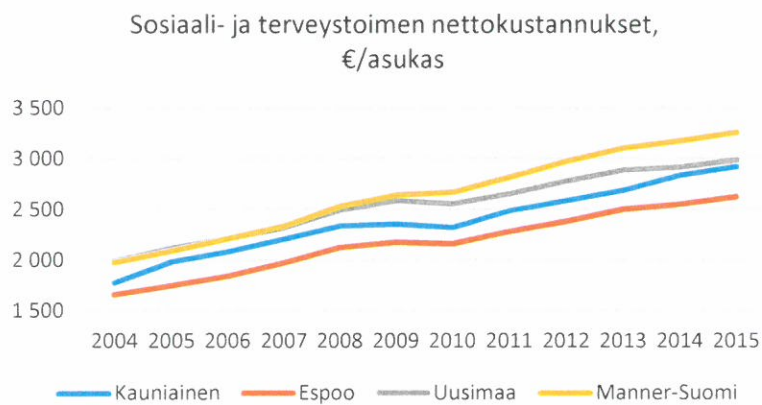
Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto toimii terveyskeskuksen korjauksen ajan (noin 6 kk) jonkun verran vähentynein henkilöresurssein väistötiloissa Espoon Otaniemessä. Hoitotakuuvelvoite sekä kiireellisen että kiireettömän hoitoon pääsyn suhteen pystyttiin kuitenkin täyttämään, mm. suuhygienistin ja hammaslääkärin työnjakoa muuttamalla ja maksusitoumusmenettelyä lisäämällä.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoitoa hankitaan kokonaisuudessaan ostopalveluna HUS-kuntayhtymästä. Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat 2016 edellisen vuoden tasolla kun lukuja oikaistaan vuoden 2015 palautuksella 0,3 miljoonaa euroa. Hoidetut asiakkaat ovat määrältään samansuuntaiset kuin aikaisemmin. Edellisinä vuosina kustannusten nousu on ollut keskimäärin lähes 10 prosentin luokkaa. Vuonna 2016 laskutettujen tuotteiden lukumäärä nousi edellisvuodesta 2,6 %, mutta laskutetun tuotteen keskihinta laski 10,3 %.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sote-toimialan kate	21 501	22 163	23 467	25 233	27 126	26 802
Muutos edelliseen vuoteen		3,1 %	5,9 %	7,5 %	7,5 %	-1,2 %
Erikoissairaanhoidon menot	6 708	7 051	7 703	8 373	9 007	8 309
Muutos edelliseen vuoteen		5,1 %	9,2 %	8,7 %	7,6 %	-7,7 %

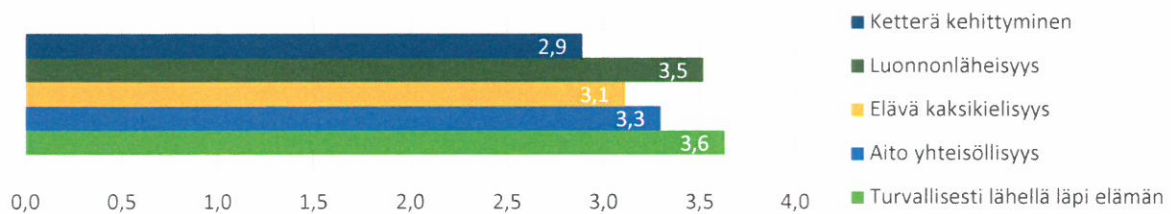
KUVA 6: Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset vuosina 2004 - 2015.

6. Muita havaintoja

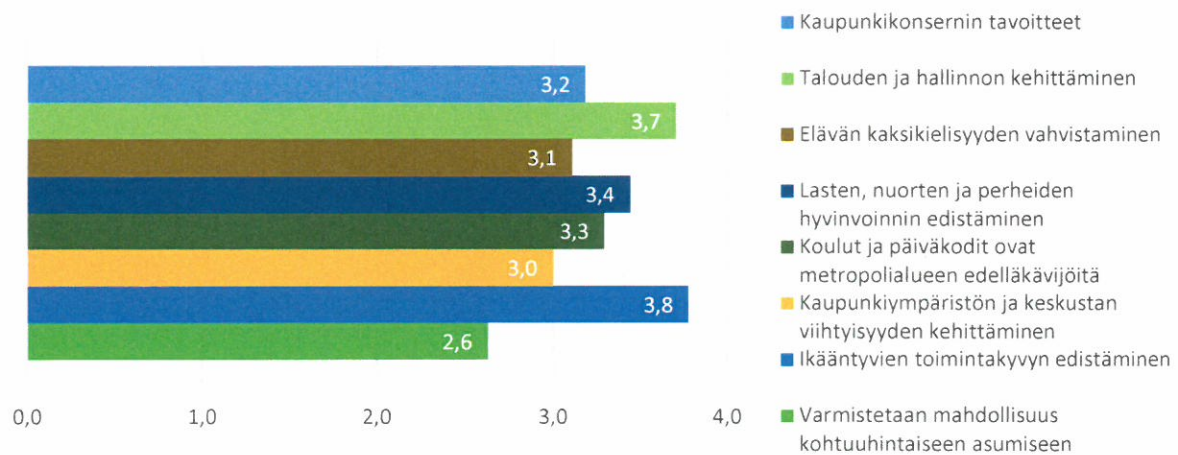
6.1 Valtuustokysely

Osana tarkastuslautakunnan arviointia tarkastuslautakunta toteutti kyselyn kaupunginvaltuuston jäsenille ja varajäsenille koskien kaupunginvaltuuston toimintaa valtuustokaudella 1/2013 - 5/2017. Kysely toteutettiin kaupungin questback-kyselyalustalla.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää, miten kaupunginvaltuuston jäsenet ja varajäsenet arvioivat valtuuston toimintaa, miten valtuustotyöskentelyä voisi kehittää ja mihin asioihin jäsenet erityisesti haluaisivat uuden kesäkuussa aloittavan valtuuston keskittyvän. Kyselyyn tuli yhteensä 27 vastausta, 56 %, joista 12 oli Ruotsalaisen kansanpuolueen ryhmästä, kahdeksan Kokoomuksen ja seitsemän muista ryhmistä. Valtuustokyselyn tulokset on esitetty liitteessä 4.

KUVA 7: Miten valtuusto on mielestäsi pystynyt edistämään Kauniaisten arvoja valtuustokaudella?

KUVA 8: Miten valtuustokaudelle asetetut strategiset päämäärät on mielestäsi saavutettu?

6.2 Asukaskysely

Vuoden 2016 lopussa tehty asukaskysely postitettiin satunnaisotoksella kahdelle tuhannelle yli 16 vuotiaalle kauniaislaiselle. Vastauksia jätettiin 796, eli vastausprosentti oli 40 %. Yllättävää oli vastanneiden antamien kommenttien määrä, 1787. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä asukkaiden mielipiteitä kaupungin palveluista, toiminnasta ja tulevaisuuden odotuksista ennen uuden valtuustokauden alkamista. Yleisarvosana oli 8,08 asteikolla 4-10.

Satunnaisotos, joka vastaa kaupungin väestörakennetta, oli tehty seuraavilla kriteereillä: 60 % suomenkielisiä, 40 % ruotsinkielisiä, 50 % miehiä, 50 % naisia, ikä poimintahetkellä 16 vuotta. Otoksen teki Väestörekisterikeskus.

Kysymysten aihepiirit olivat seuraavat:

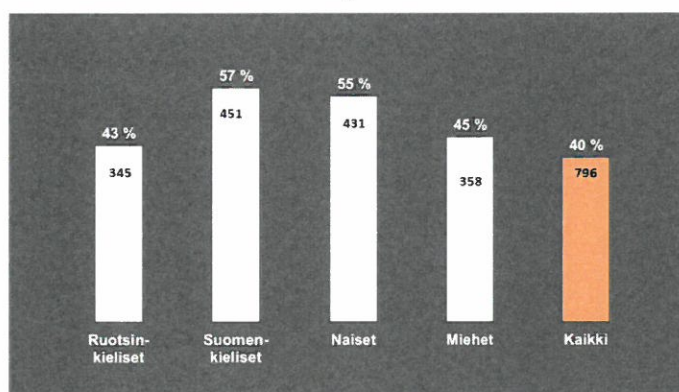
1. Miten asukkaat priorisoivat kaupungin palveluita.
2. Mitata kaupunkilaisten tyytyväisyyttä palveluihin.
3. Tarjota kanava kauniaislaisten näkemysten kuulemiselle.

Yhteenveto vastauksista

- Turvallinen, viihtyisä ja puistomainen kaupunki, johon muuttamista voi suositella.
- Sivistyspalvelut ja erityisesti koulutoiminta mainitaan kaupungin vahvuutena.
- Puisto- ja viheralueiden siisteys saanut selvityksen toiseksi korkeimmat tyytyväisyyspisteet.
- Kaupungin henkilökunta on ammattitaitoinen ja palvelualtis.
- Tekniset palvelut kokonaisuudessaan on saanut hyvät tyytyväisyyspisteet.
- Terveysaseman resurssit eivät kohtaa asukkaiden tarpeita.
- Tehokas rakentaminen on uhka kaupungin omaleimaisuudelle, mikäli ei huomioida nykyisten viheralueiden säilyttämistä ja mikäli Kauniainen menettää leimansa puutarhakaupunkina.
- Kaupungin saama yleisarvosana hyvä, joskin ruotsinkieliset tyytyväisempiä kuin suomenkieliset.
- Sosiaalipalvelu ei aivan vastaa odotuksia niiden asukkaiden keskuudessa, jotka ovat vastanneet kysymyksiin (n. 30 %).
- Palvelun saanti omalla äidinkielellä on saanut selvityksen korkeimman tyytyväisyyspisteet suomenkielisten keskuudessa, sen sijaan keskitason tyytyväisyys (15.) ruotsinkielisten keskuudessa.
- Mielenpide siitä, voiko veroprosenttia edelleen korottaa jakaa asukkaita puolesta ja vastaan.

Taustatiedot

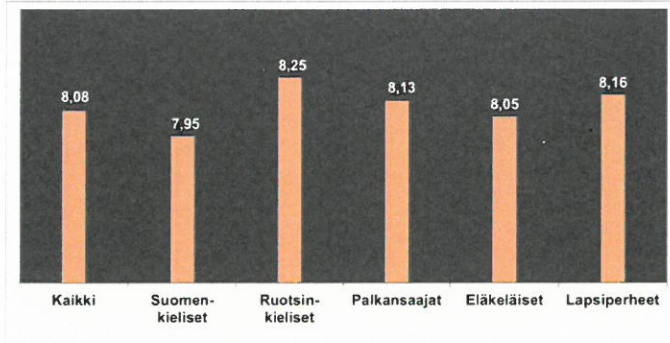
Vastausprosentti

Vastanneista 12% käytti mahdollisuutta vastata Internetissä

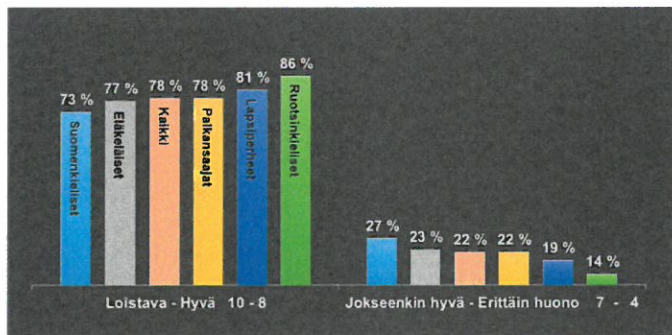
KUVA 9: Kauniaisien asukaskysely, vastausprosentti

Yleisarvosana

KUVA 10: Kauniaisten asukaskysely, yleisarvosana

Yleisarvosanan jakauma

KUVA 11: Kauniaisten asukaskysely, yleisarvosanan jakauma

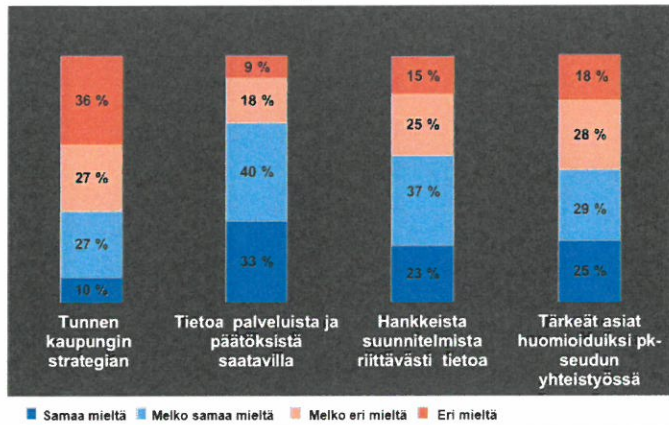
Yleisarvosana

Yhteenveto kommentteista

Arvosana 10 - 8		Kommentit		Arvosana 7 - 4		Kommentit	
Kaikkiaan kommentteja	70	100%		Kaikkiaan kommentteja	31	100%	
Tyytyväinen kaupunkiin	44	63%		Kokonaisuudessaan kriittinen	3	10%	
Painottaa yhtä kehittämistarvetta	17	24%		Painottaa yhtä kehittämistarvetta	17	55%	
Kiitosta mutta myös kritiikkiä	9	13%		Sekä kritiikkiä että kiitosta	11	35%	

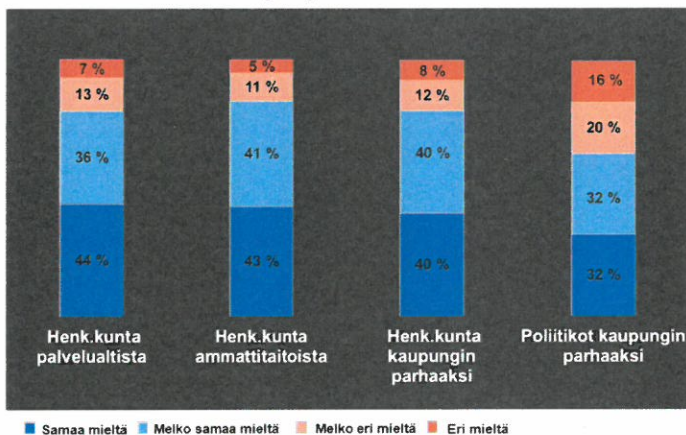
KUVA 12: Kauniaisten asukaskysely, yhteenveto kommentteista

Hallinto ja päätöksenteko

KUVA 13: Kauniaisten asukaskysely, hallinto ja päätöksenteko

Hallinto ja päätöksenteko

KUVA 14: Kauniaisten asukaskysely, hallinto ja päätöksenteko

6.3 Kauniaisten kaksikielisyysohjelma 2015 - 2017

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Kauniaisten kaksikielisyysohjelman vuonna 2015. Siinä panostetaan kaupungin strategian mukaisesti elävään kaksikielisyyteen. Maahanmuuttajien kielten integroimisstrategista tilannetta on syytä erityisesti tarkastella.

Kauniaislaisten kaksikielisten palveluiden kartoittaminen, niiden arviointi ja säännöllinen seuranta antaa tietoa kaupungin palvelujen kaksikielisyyden tasosta ja asukkaiden kokemuksista palveluiden käyttäjinä. Vuoden 2016 lopussa tehdyssä Asukaskyselyssä Kauniaisten kaupungin saama yleisarvosana oli hyvä (8,08/10), joskin ruotsinkieliset tyytyväisempiä (8,25/10) kuin suomenkieliset (7,95/10).

Kokemukset osoittavat, että kunnissa, joissa toisen kielen osuus on vähintään 25 - 30 %, kaksikielisyyttä näyttää toimivan sisäisen dynamiikan avulla. Kauniaisissa kielistruktuuri, perinteet, työmarkkinat ja kulttuuri ovat aidosti kaksikielisiä, ja kielellinen kysyntä ja tarjonta kohtaavat.

Tarkastuslautakunta pyytää edelleen kiinnittämään huomiota kaksikielisyysohjelman toteuttamiseen ja sen seurantaan erityisesti sote- ja maakuntaudistuksen edetessä.

6.4 Suomenkielinen koulutoimi

Suomenkielisessä koulutoimessa keskusteltiin vuoden aikana yhtenäiskoulun muodostamisesta. Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta esitti valtuustolle pedagogis- ja säästösyistä yhtenäiskoulun muodostamista siten, että Kauniaisten lukio olisi muuttanut Mäntymäen kouluun, jossa nyt ovat 1-6 luokka-asteet. Kasavuoren koulurakennuksessa olisivat kaikki 1-9 luokka-asteet. Noin 400 kauniaislaista vanhempaa allekirjoittivat vetoomuksen nykyisen tilanteen säilyttämisen puolesta. Kaupunginvaltuusto päätti olla muuttamatta tilannetta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisesti lapsiin ja nuoriin liittyvien päätösehdotusten valmistelussa tulisi paremmin ottaa huomioon pedagogisten ja taloudellisten perustelujen ohella myös ratkaisujen toteuttamisten vaikutukset kohdehenkilöiden ja heidän perheiden käytännön toimintoihin. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää päätöksenteon prosessiin.

7. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksensa vuodelta 2016 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa kursivilla esitetyistä kysymyksistä ja suosituksista valiokuntien ja kaupunginhallituksen vastineet lokakuun 2017 loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta esittää tilintarkastajan esityksen mukaisesti tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. – 31.12.2016.

8. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteutti vuoden 2016 arvioinnin valtuustokaudelle 2013 – 2016 laatimansa arviointisuunnitelman ja arviointityöohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta katsoo edellä kerrottuihin tarkastushavaintoihinsa ja arviointeihinsa perustuen, että valtuuston hyväksymät taloudelliset sekä toiminnan tavoitteet ovat riittävässä määrin saavutettu.

Kaupungin talouden tulos 2016 oli ylijäämäinen, joka johtui kiinteistöjen myyntituloista ja kertaeristä. Ilman näitä myyntituloja ja satunnaiseriä vuoden tulos olisi ollut 1,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kauniaisten nettokäyttökustannukset olivat vuonna 2015 (tuorein käytettävissä oleva tieto) yhteensä 6 227 euroa /asukas, joka oli -6,4 % edelliseen vuoteen nähden, verrattuna keskimäärin Uudenmaalla 5 371 euroa /asukas (+2,4%). Kauniaisten talouden tilanne on edelleen kehittynyt parempaan suuntaan vuoden 2016 aikana talouden tasapainottamisohjelman käynnistyttyä. Tarkastuslautakunta haluaa kiittää kaupunginjohtajaa sekä muita viranhaltijoita talouden tasapainottamisohjelman hyvästä etenemisestä vuonna 2016.

Näkymät lähivuosille ovat edelleen haastavat alueudistuksen, verotulojen kasvun hidastumisen, merkittävien maanmyyntitulojen loppumisen, valtionosuuksien laskun sekä käyttötalouden menojen kasvun seurauksena. Investointibudjettimme on ollut suuri ja sen seurauksena poistot tulevat lähivuosina nousemaan noin yhdeksän miljoonan euron tasolle. Tämä alentaa osaltaan edelleen käyttötalouteen käytettävissä olevia varoja ja lisää käyttötalouden menoja kasvavan kunnossapitovastuun muodossa. Käyttötalouden menojen kehitys sekä investointiaste tulee pitää maltillisella tasolla ja suhteuttaa tulevien vuosien tuloihin. Laadukkaan ja monipuolisen

palvelutason ylläpito aiheuttaa paineita verotulojen kasvattamiseen ja/tai palvelutarjonnan muuttamiseen. Kaupungin taseessa on kertyneitä ylijäämiä noin 40 miljoonaa euroa, jotka tuovat puskuria ja antavat mahdollisuuksia kehittää toimintoja suunnitelmallisesti.

Tarkastuslautakunta teki itsearviointikyselyn valtuutetuille ja varavaltuutetuille toukokuussa 2017. Vastausprosentti oli 56 %, eli tuloksia voidaan pitää kattavina. Eri valtuustoryhmien välillä oli havaittavissa eroavaisuuksia esimerkiksi tyytyväisyydessä valtuustokauden tavoitteiden toteutumisiin. Vastanneiden terveiset tuleville valtuutetuille olivat: olla aktiivisia, perehtyä asioihin hyvin ennakolta, keskustella tiiviisti kuntalaisten kanssa ja tehdä yhteistyötä eri suuntiin. Lisäksi toivottiin rohkeutta ja onnea toteuttaa tarvittavat tasapainottoimet sekä kehittämistoimet.

Tarkastuslautakunta kiittää, että kaupunginhallitus pysyi 2016 lautakunnilta selvitykset arviointikertomuksesta ja kokosi ne saatuaan koko kaupunkia koskevan kaupunginhallituksen vastineen. Tarkastuslautakunta toivoo, että tämä tulisi jatkossakin olemaan käytäntö.

Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen eri toimialojen itsearviointimenettelyn jatkokehittämistä ja sen ulottamista myös valiokuntien työskentelyyn. Itsearvioinnissa toiminnan ja prosessien tuloksellisuuden sekä määrällisen toteuman lisäksi toimialojen tulisi myös arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta sekä vaikuttavuutta kuntayhteisöön, asukkaisiin ja fyysiseen ympäristöön. Myös kuntalaispalautteen keräämistä ja hyödyntämistä on kehitettävä edelleen.

Tarkastuslautakunta on aiempina vuosina todennut, että toiminnan tavoitteissa on talousarviossa esitetty suurelta osin pitkän aikavälin strategisia kehittämishankkeita, ja että näille ei ole yleensä asetettu sitovia ja mitattavia tavoitteita talousarviovuodelle. Tarkastuslautakunta haluaa kiittää, että eri toimialoilla tavoiteasettelua on kehitetty. Valtuustoon nähden sitovien toiminnan tavoitteiden asettamista ja esittämistapaa tulee edelleen kehittää. Palvelutoiminnan saatavuudelle, tuottavuudelle ja vaikuttavuudelle tulisi olla toimialoittain asetettu enemmän mitattavia ja sitovia vuositavoitteita.

Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia lautakunnassa haastateltavana olleita viranhaltijoita ja toivoo, että tässä arviointikertomuksessa esitetyt arviot ja havainnot otetaan huomioon vuoden 2017 toiminnassa ja vuoden 2018 talousarviota laadittaessa. Tarkastuslautakunta kiittää tilintarkastajaa hyvästä yhteistyöstä.

9. Allekirjoitukset

Kauniaisissa 17. toukokuuta 2017

Kauniaisten kaupungin tarkastuslautakunta

Heikki Kurkela
puheenjohtaja

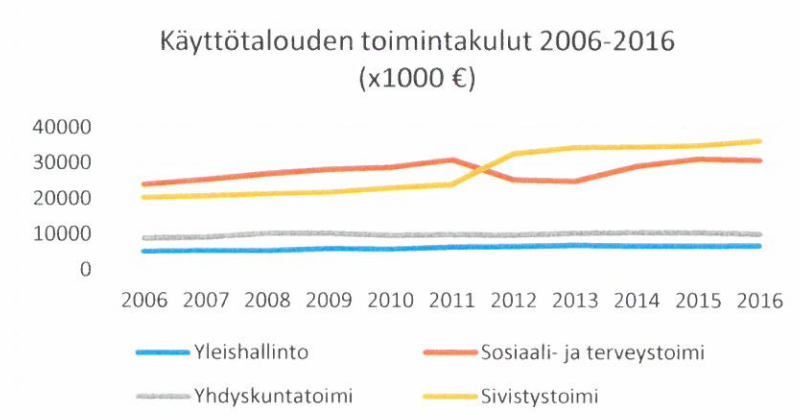
Veronica Fellman
varapuheenjohtaja

Pekka Kuvaja
jäsen

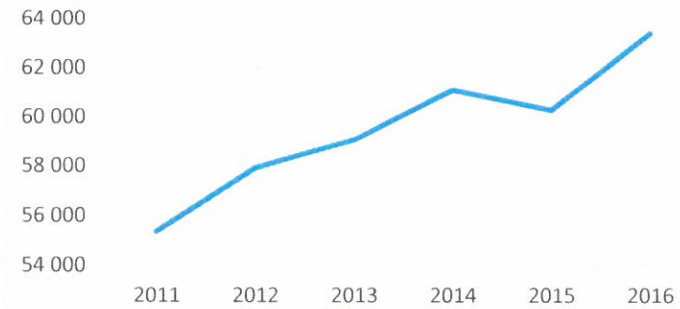
Guy Willman
jäsen

Erkki Karimaa
varajäsen

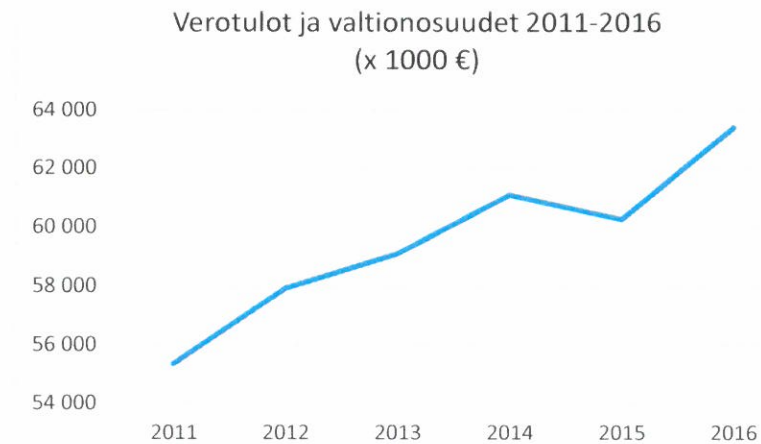
Liite 1 Talouden tunnuslukujen kehitys

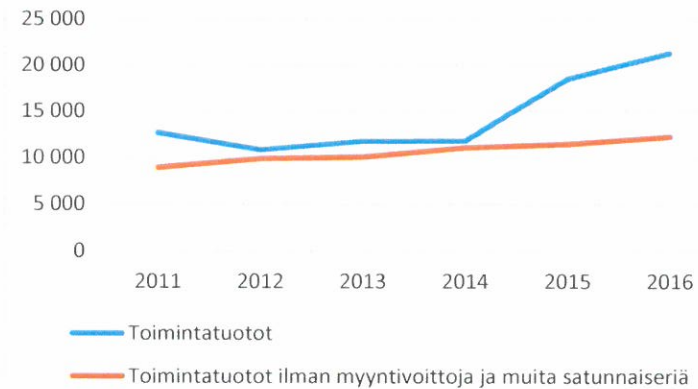
Verotulot ja valtionosuudet 2011-2016
(x 1000 €)

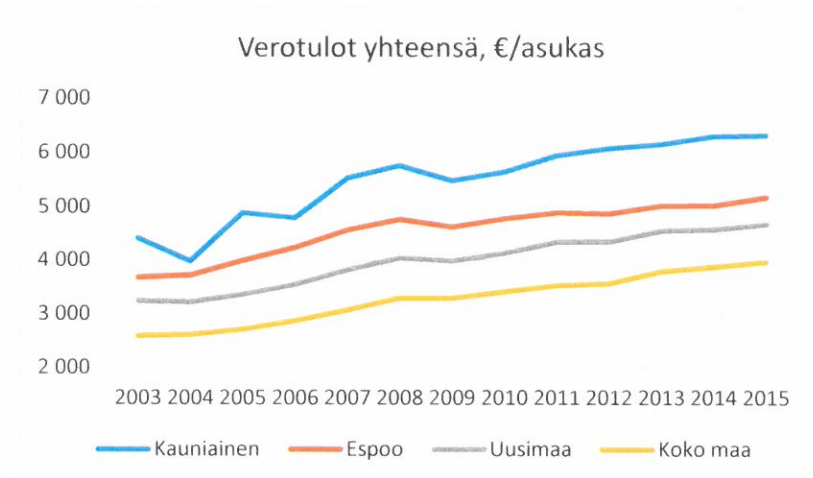
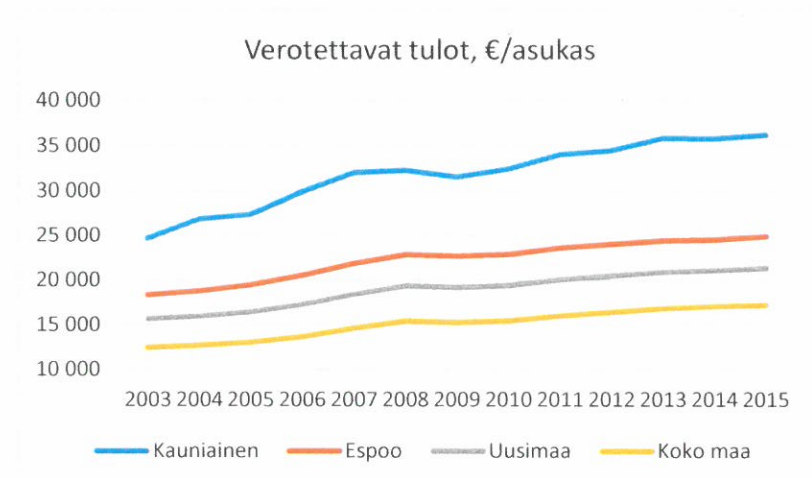
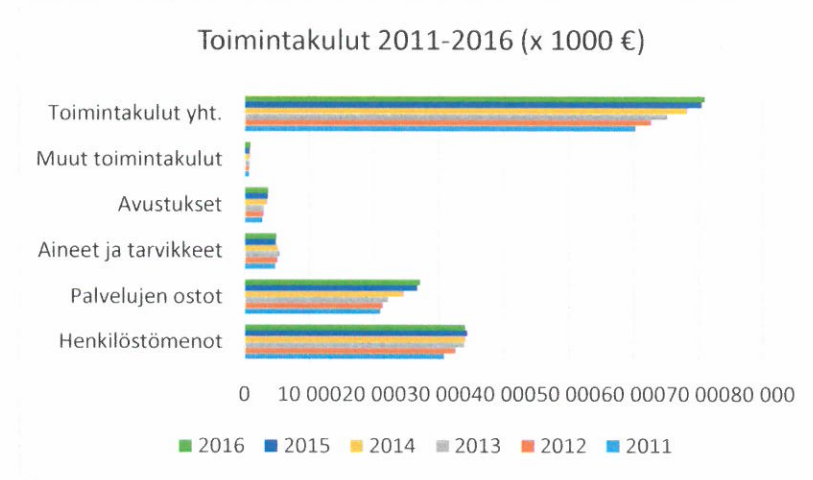
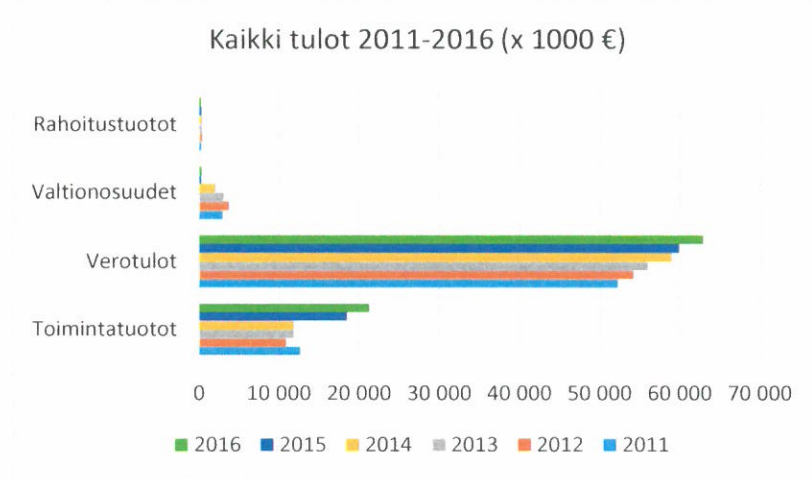

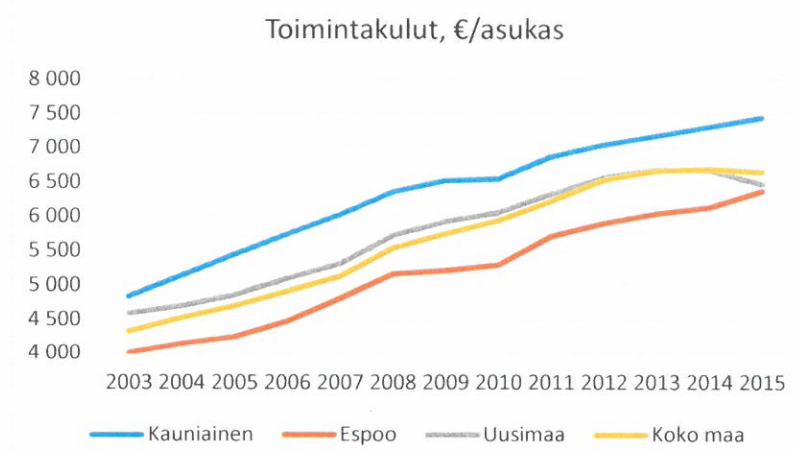
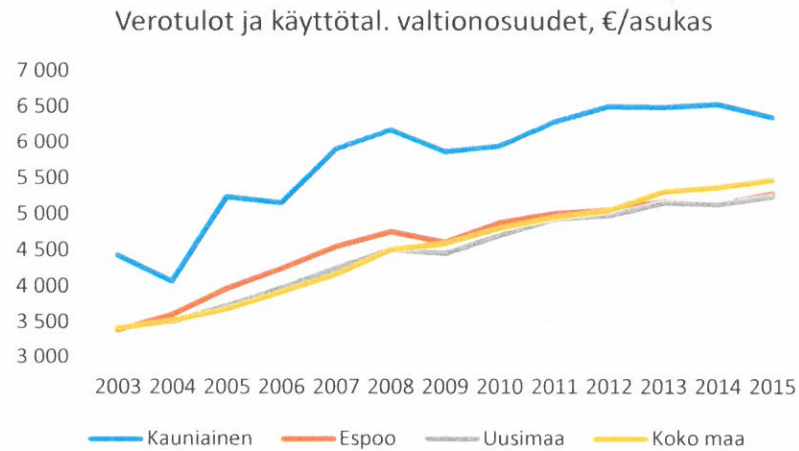
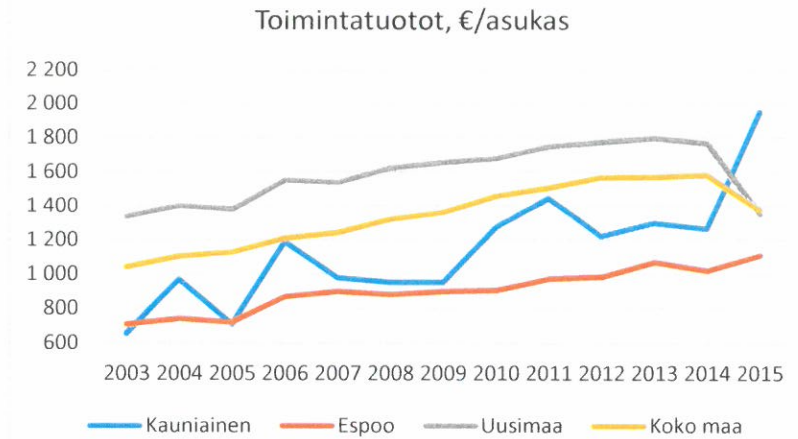
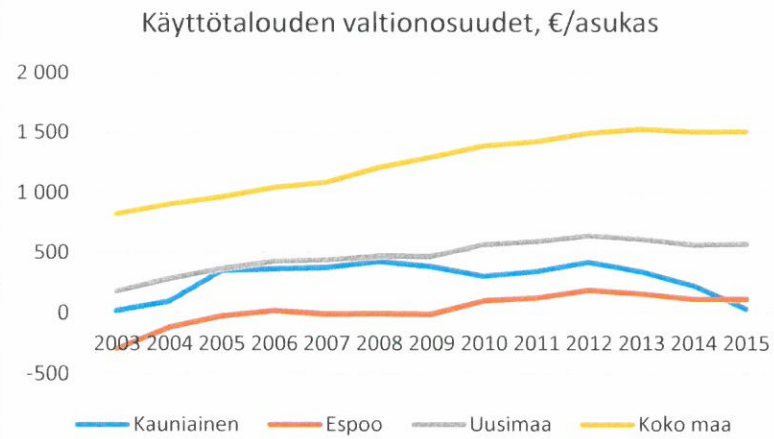
TUPLA

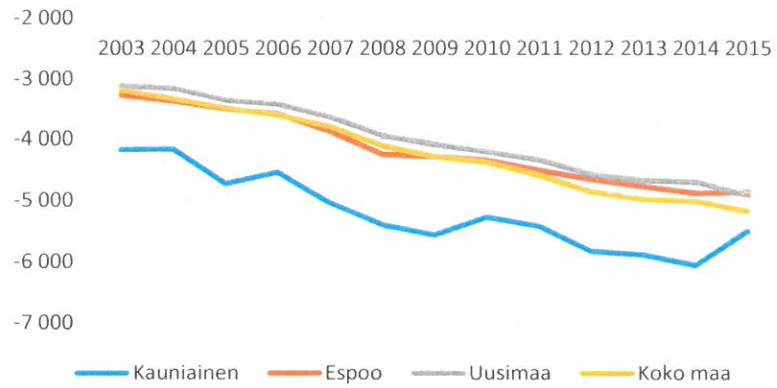
Toimintatuotot 2011-2016 (x 1000 €)

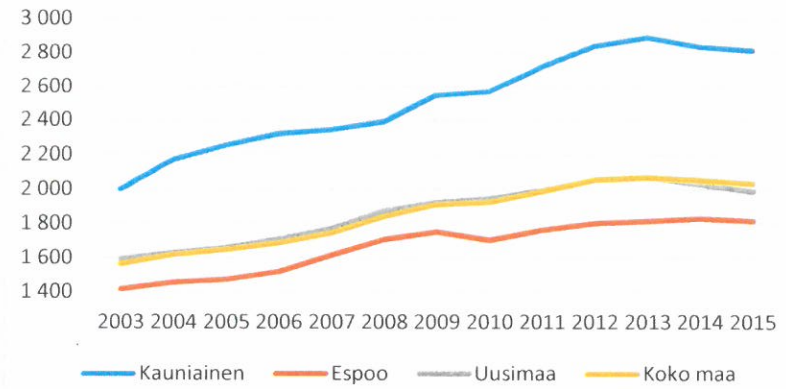

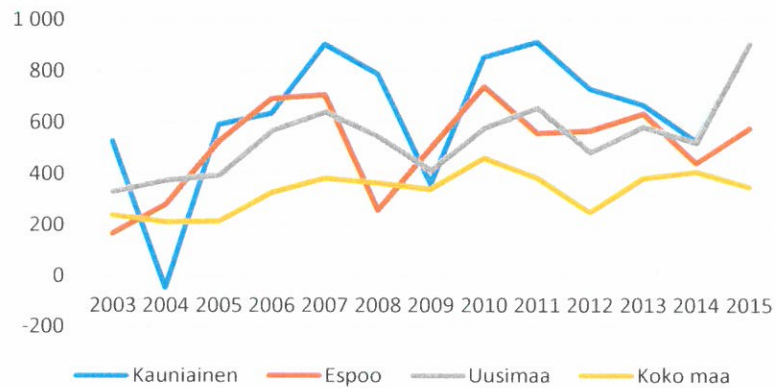
Toimintakate, €/asukas

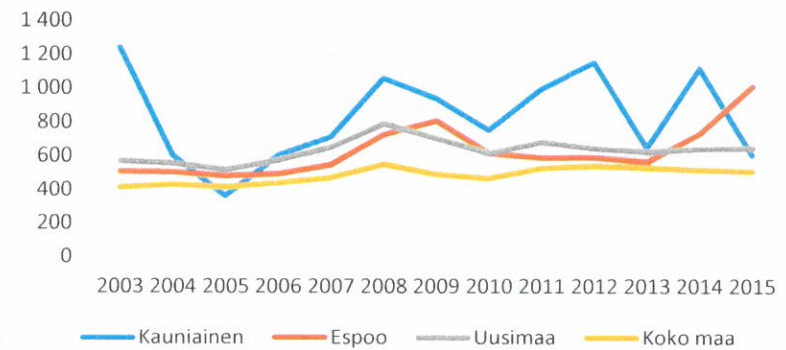
Käyttötalouden palkat, €/asukas

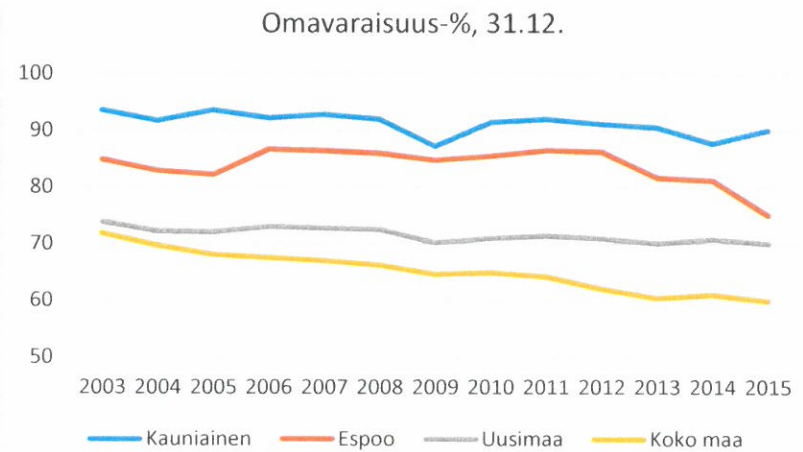
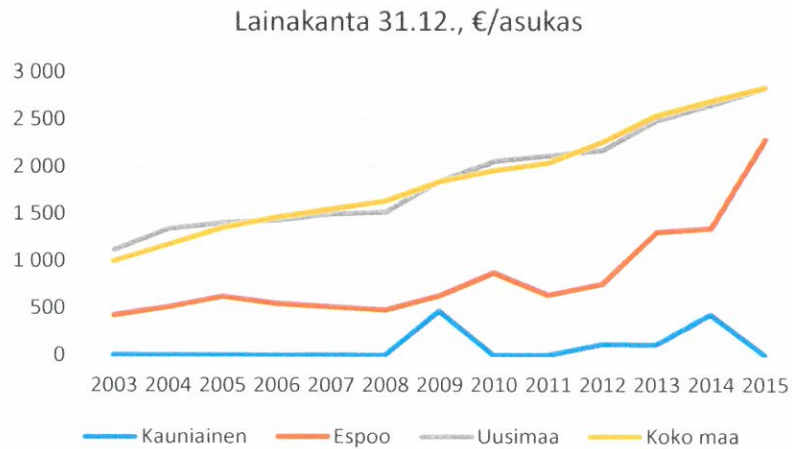
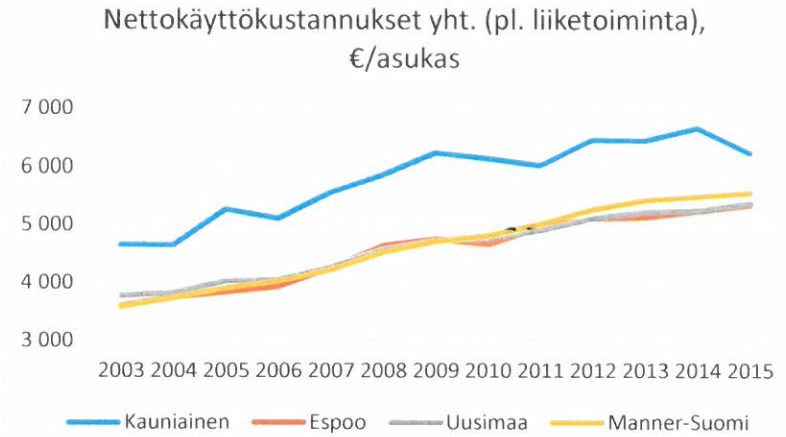
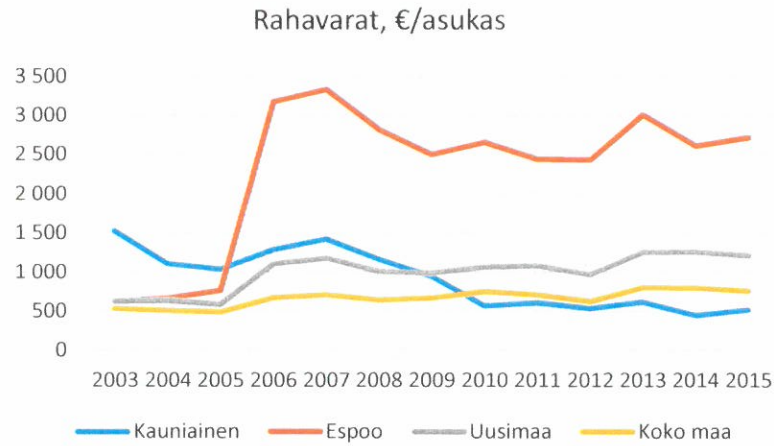

Vuosikate, €/asukas

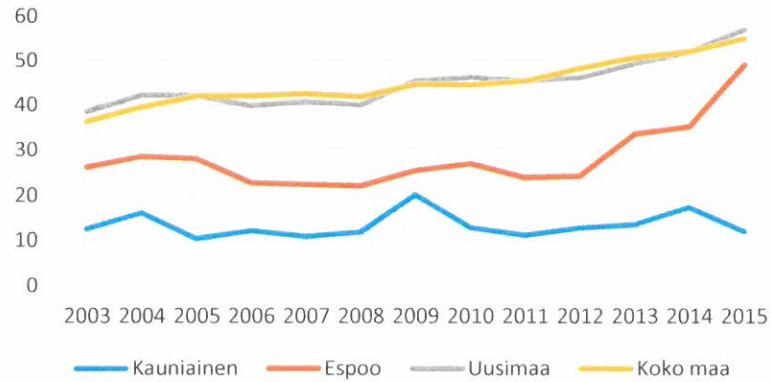

Poistonalaisten investointien omahankintamenot, €/asukas

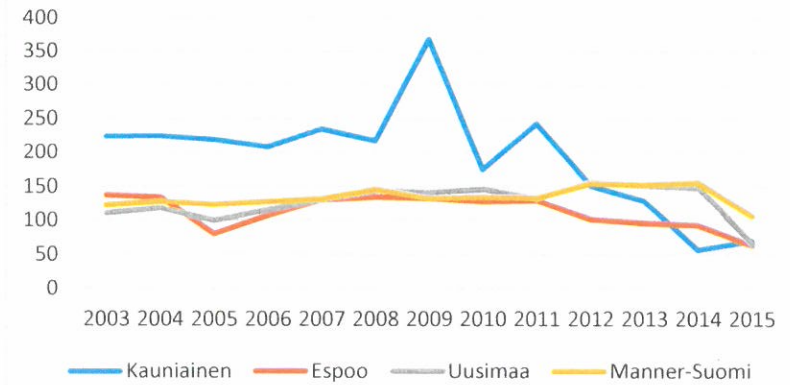

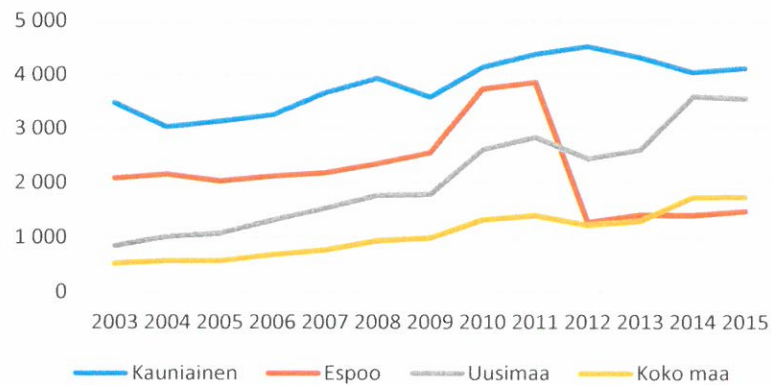
Suhteellinen velkaantuneisuus %, 31.12.

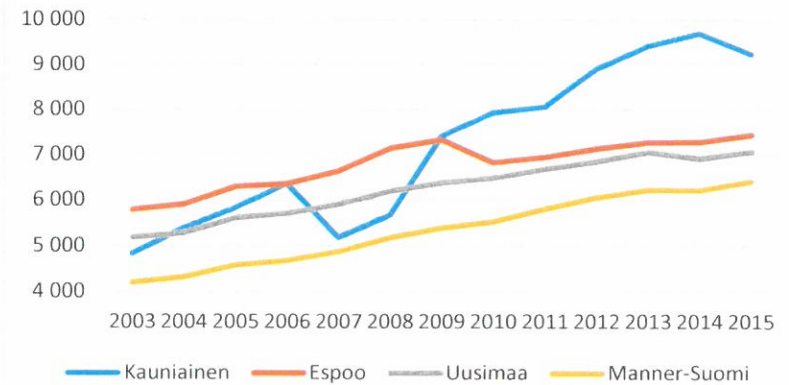
Yleishallinnon nettokustannukset, €/asukas

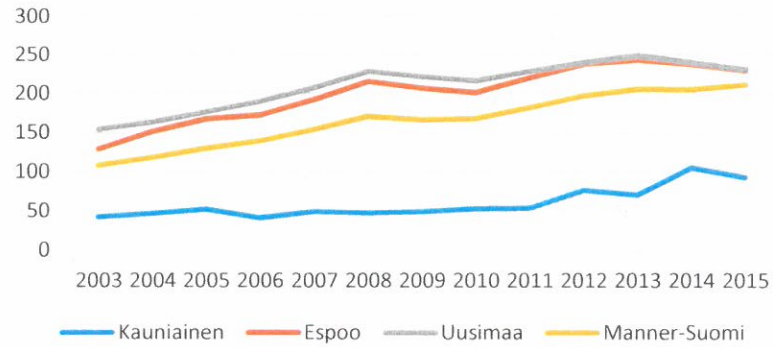
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas

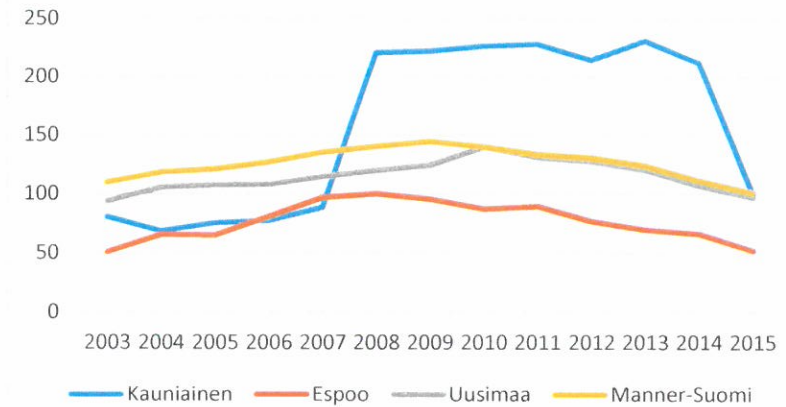
Lasten päivähoiton nettokustannukset, €/0–6 v.

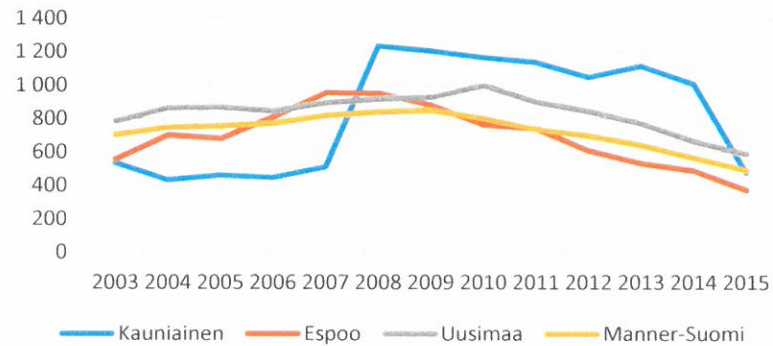
Lastensuojelun laitos- ja perhehoito + muut lasten ja perheiden palvelut, €/asukas

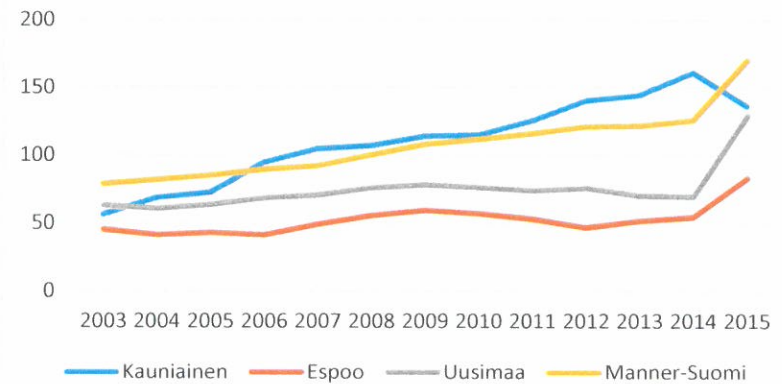
Vanhusten laitoshoidon nettokustannukset, €/asukas

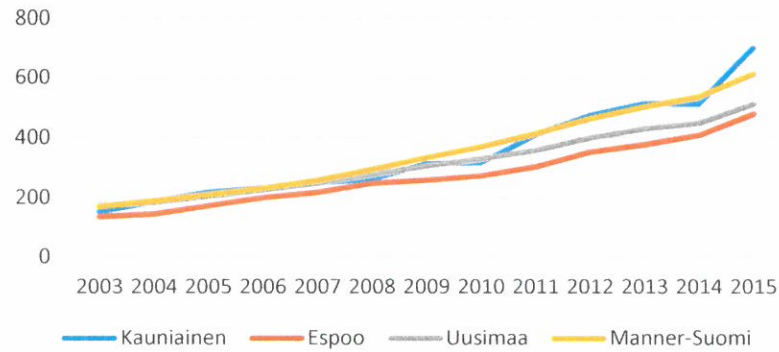
Vanhusten laitoshoidon nettokustannukset, €/yli 64-v.

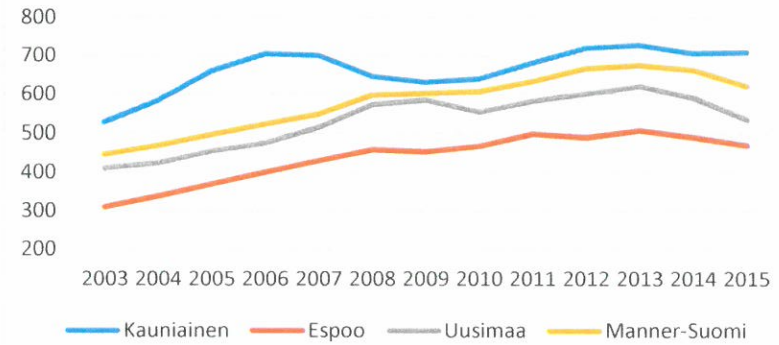
Kotipalvelujen nettokustannukset, €/asukas

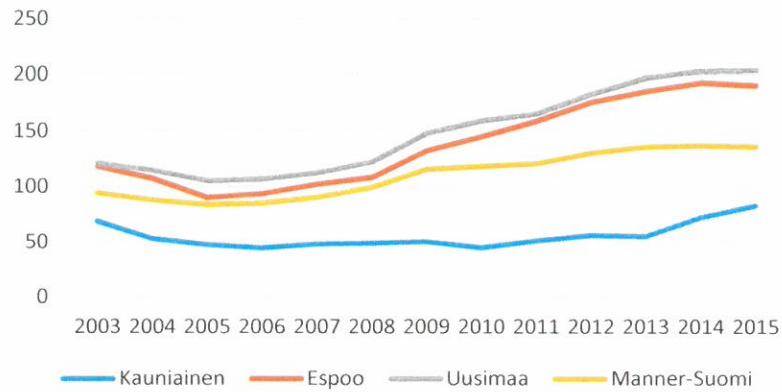
Muut vanhusten ja vammaisten palvelut,
nettokustannukset, €/asukas

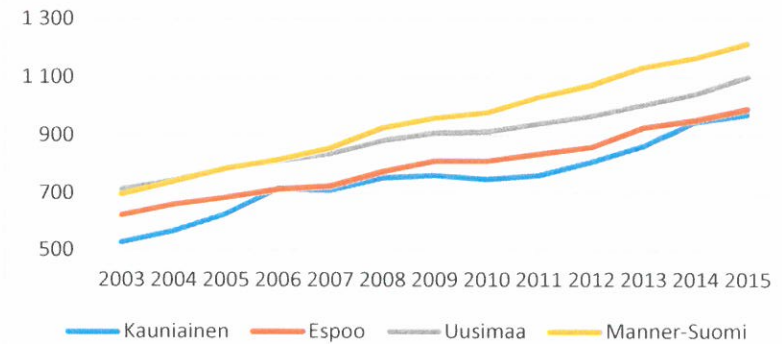
Perusterveydenhuollon nettokustannukset,
€/asukas

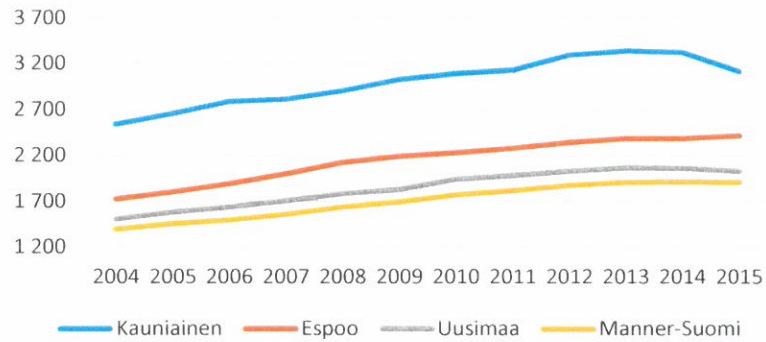
Toimeentulotuen nettokustannukset, €/asukas

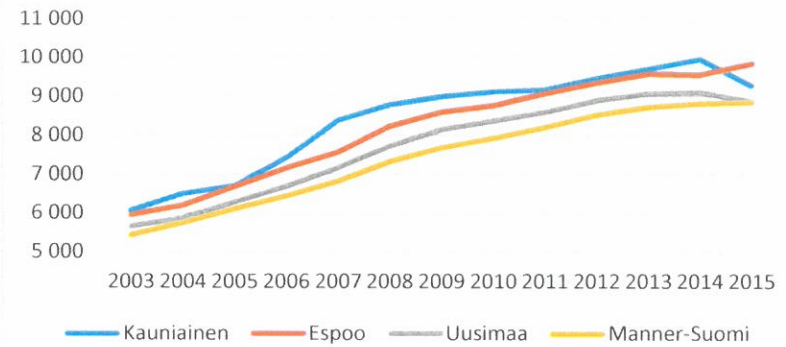
Erikoissairaanhoidon nettokustannukset,
€/asukas

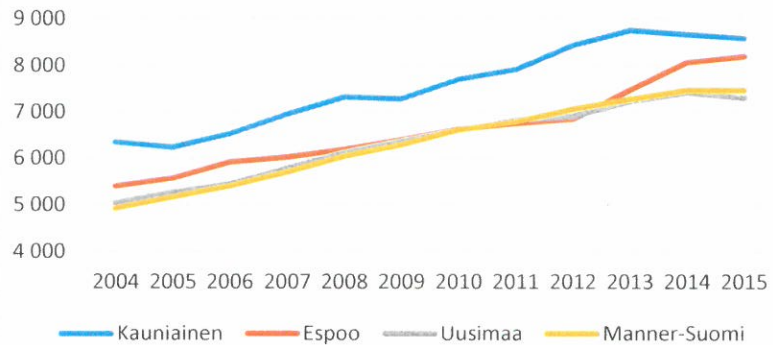
Opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset,
€/asukas

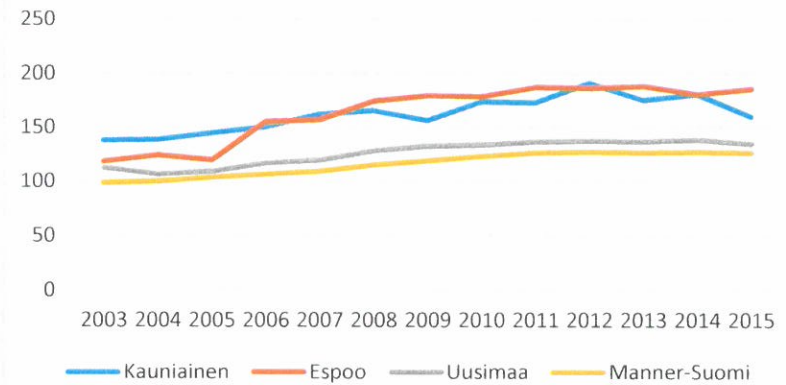
Oman perusopetuksen nettokustannukset,
€/oppilas

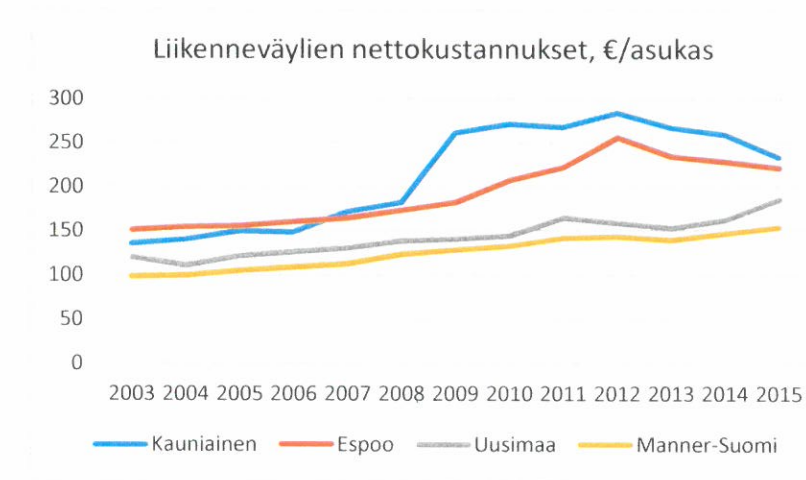
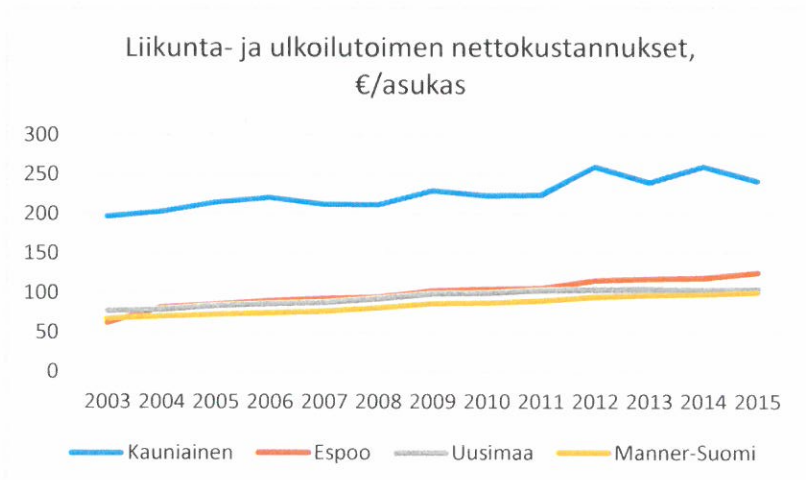
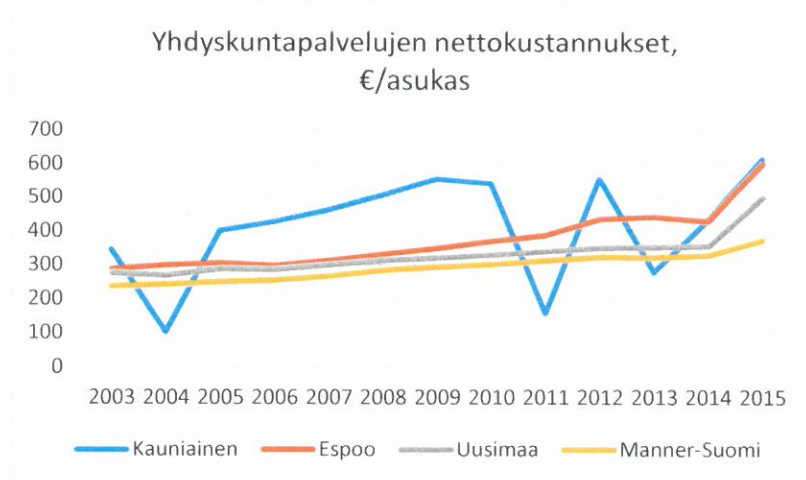
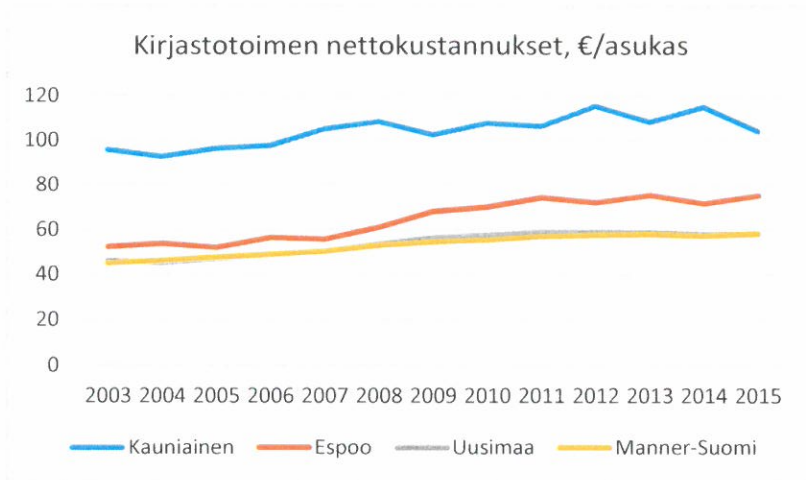

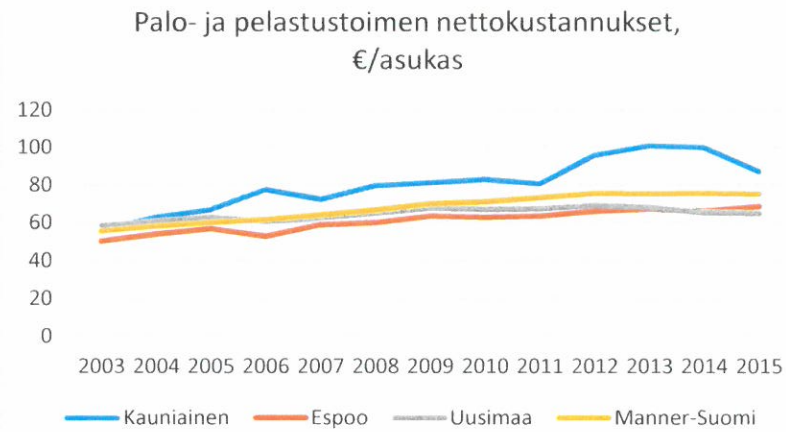
Oman lukiokoulutuksen nettokustannukset,
€/oppilas

Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/asukas

Liite 2 Asunto- ja maankäyttöpolitiikka hyvinvoinnin edistämässä pääkaupunkiseudun kaupungeissa

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ulkoisten tarkastustoimien yhteisarvioinnin tavoitteena oli selvittää, miten pääkaupunkiseudun kaupungeissa on toteutettu asunto- ja maankäyttöpolitiikkaan liittyviä seudullisia hyvinvoinnin edistämistavoitteita. Lisäksi selvitettiin, miten kaupungeissa on pyritty estämään eri asuinalueiden segregatiota. Arvioinnin toteutti kaupunkitarkastajista koottu työryhmä ja sitä ohjasi tarkastuslautakuntien puheenjohtajista koostuva ohjausryhmä, jonka jäsenet ovat

Pääkaupunkiseudun yhteisarvioinnin ohjausryhmä
Pentti Arajärvi, Helsinki
Paula Viljakainen, Espoo
Heikki Kurkela, Kauniainen
Juha Malm (pj), Vantaa

Pääkaupunkiseudun tarkastustoimien yhteisarviointiryhmä
(x mikäli myös osallistunut arvioinnin tekemiseen)
Virpi Ala-aho, kaupunginreviisori, Espoo
Riitta Björklund, kaupunkitarkastaja Espoo (x)
Pirjo Hakanpää, tarkastusjohtaja, Helsinki
Timo Terävä, arviointipäällikkö, Helsinki
Petri Jäske, kaupunkitarkastaja, Helsinki (x)
Liisa Kähkönen, kaupunkitarkastaja, Helsinki (x)
Kauniainen, vastaukset saatiin kaupungin maankäyttöpuolen edustajilta sähköpostitse
Helena Hyvönen, kaupunginreviisori, Vantaa
Reima Pietilä, kaupunkitarkastaja, Vantaa (x)

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ulkoisten tarkastustoimien yhteisarvioinnin tavoitteena oli arvioida ovatko pääkaupunkiseudun kaupungit toteuttaneet seudun yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa. Tähän liittyen selvitettiin myös seudulla ja kaupungeissa tehtyjä asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointia tukevia toimenpiteitä ja sitä, miten asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointitavoitteet ovat pääkaupunkiseudulla toteutuneet. Arvioinnissa selvitettiin laajemmaksi taustaksi miten eri tutkimuksissa ja lainsäädännössä asunto- ja maankäyttöpolitiikan rooli hyvinvoinnin edistämässä nähdään. Tämän jälkeen koottiin koko Helsingin seutua ja pääkaupunkiseutua koskevia asunto- ja maankäyttöpolitiikan päämääriä, suunnitelmia ja tavoitteita selvitettiin niiden toteutumista pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Tietoa tavoitteista ja niiden toteutumisesta koottiin eri asiakirjoista, kaupunkien asumisen ja maankäytön virkamiesten haastatteluilla ja tilastovertailuilla.

Arvioinnin tuloksena voidaan todeta, että seututason asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvoinnin edistämistavoitteet on sisällytetty seudun kaupunkien omiin tavoitteisiin. Kaupungit toteuttavat näitä tavoitteita laajasti sekä strategiaansa että moniin eri ohjelmiin liittyvillä toimenpiteillä. Kaupunkien asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvoinnin edistämistavoitteilla edistetään näin myös seudullisten tavoitteiden toteutumista. Itse tavoitteiden toteutumisesta selvästi mittaroituja ovat asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetetut tavoitteet. Näiden tavoitteiden toteutumisesta voi todeta, että vaikka kaikkia näitä määrällisiä tavoitteita ei ole saavutettu, niiden toteuttamisessa on kuitenkin selvästi edistytty. Myös arvioinnissa tehty vertailu kaupunkien eri alueiden asuntojen hallintamuotorakenteesta ja kohtuuhintaisen ARA-asuntotuotannon jakaumista antoi tuloksia, joista voi päätellä kaupunkien ainakin jossain määrin edistyneen näihin liittyvien seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten tavoitteiden edistämässä. Monien asunto- ja maankäyttöpoliittisia hyvinvointitavoitteita edistävien toimenpiteiden vaikutukset ajoittuvat kuitenkin varsin pitkälle aikavälille ja niihin saattaa vaikuttaa useita eri tekijöitä, joten niiden vaikutusten tarkka arviointi on vaikeaa.

Kauniaisissa kaikki asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointitavoitteet on sisällytetty seuraaviin suunnitelmiin /strategioihin: Kauniaisten kehittämissstrategia, Kauniaisten asunto-ohjelma ja Maankäytön ja asumisen kehityskuva (kaavoitusta täydentävä alueiden käytön ja kehittämisen tueksi laadittu strateginen asiakirja).

Kehittämissstrategiassa todetaan asukkaiden hyvinvoinnin tukemisen olevan keskeisessä asemassa. Yksi valtuustokauden painopistealue Kauniaisissa on varmistaa mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen. Painopistealueessa mainitaan myös pyrkimys tarjota monipuolisesti erilaisia asuntoja. Strategiassa todetaan myös, että pääkaupunkiseudun ja Helsingin seudun kuntien yhdessä hyväksymät suunnitelmat ja aiesopimukset valtion kanssa on nähtävä osana Kauniaisten strategiakokonaisuutta. Vuoden 2016 strategiset asumiseen ja maankäyttöön liittyvät tavoitteet valtuustokaudelle 2013 - 2016 Kauniaisissa ovat:

- Maankäytön yleissuunnitelman periaatteet asemakaavojen muuttamisen ohjaamiselle päivitetään.
- Toteutetaan MAL-aiesopimusta.

Kauniaisten asunto-ohjelmaan on sisällytetty seudulliset yhteisvastuullisen asuntopolitiikan tavoitteet. Asunto-ohjelmassa mainitaan, että Kauniaisten rakentuminen on edennyt jo pitkälle toteuttaen pääkaupunkiseudun asuntotuotantotavoitteita. Ohjelmassa todetaan myös, että Kauniaisten pientalovaltainen kaupunkirakenteen hyvien liikenneyhteyksien varrella erityisesti raideliikenteen varrella vastaa hyvin yhteisiä seudun linjauksia.

Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuva on kaavoitusta täydentävä alueiden käytön tueksi laadittu strateginen asiakirja. Kehityskuva sijoittuu maankäytön hierarkiassa yleiskaavan rinnalle asemakaavoitusta ohjaavaksi mutta epäviralliseksi tavoiteohjelmaksi. Kehityskuvalla pyritään vaikuttamaan kaupungin kehittämiseen Kauniaisten erityis- ja ominaispiirteet huomioiden. Kehityskuvassa on etsitty potentiaalisia alueita lisä- ja täydennysrakentamiselle.

Edellisen MAL-sopimuskauden kaavoitus- ja asuntotuotantotavoitteet toteutuivat Kauniaisissa. ARA-asuntotuotantovelvoitteesta ei toteutunut kuin puolet. Pienten ja kohtuuhintaisten asuntojen kaavoittaminen ei ole edennyt toivotulla tavalla, syynä tähän mainittiin muun muassa rajoittunut tuotanto. ARA-kohteille etsitään jatkuvasti sijoituspaikkoja tiivistämis- ja täydennyskaavoittamiskohteista.

Myös kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus on heikohko. Vanhoja kohteita ei ole riittävästi eikä uusia kohteita ole juurikaan toteutunut. Kauniaisten korkea maanhinta peilautuu suoraan vuokratasoon. Uusia asuinalueita ei Kauniaisten vanhassa kaupunkirakenteessa juuri ole. Pienten ja kohtuuhintaisten asuntojen kaavoittaminen ei ole edennyt toivotulla tavalla, syynä tähän mainittiin muun muassa rajoittunut tuotanto¹⁰².

Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa panostetaan viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantaviin ratkaisuihin. Kauniaisten huvilakaupungin vehreä yleisilme ja identiteetti ovat viihtyisyyden perusta ja vahvistavat turvallisen elinympäristön mielikuvaa. Myös pienen kaupungin sosiaalinen kontrolli edesauttaa turvallisuuden tunteen kokemuksen ylläpitoa. Kaupunkirakenne perustuu vanhaan jo ennestään tiiviiseen rakenteeseen, jolloin tiivistämiskohteet ovat hajallaan ympäri kaupunkia. Tällöin myös sosiaalista kestävyyttä on helpompi hallita. Kauniaisten asuntokanta painottuu suuriin omistusasuntoihin. Pienten ja vuokra-asuntojen puutetta pyritään täyttämään täydennyskaavoituksella.

Asuntopoliittikaan liittyvien seudullisten tavoitteiden toteutumisesta Kauniaisissa, taulukkokooste:

Ohjelma/tavoite/päämäärä	Tavoite	Toteutuminen
MAL-2017 ja MAL-2020 toteutusohjelmat (2008 ja 2012)	Yhteisvastuullinen asuntopoliittika – monipuolisen asuntotarjonnan lisääminen yhdyskuntarakennetta eheyttämällä – erilaisten väestöryhmien huomioonottamien asuntotuotannossa, rahoitus- ja hallintamuodon mukaisista tavoitteista päätettäessä ja rahoitusmallien sekä asumisen tukijärjestelmien kehittämisessä – olemassa olevan asuntokannan ja asuinympäristöjen ylläpito ja kehittäminen	Kaavoitus- ja asuntotuototavoitteet toteutuivat, ARA-asuntotuotantovelvoitteesta toteutui puolet.
Pääkaupunkiseudun strategiset päämäärät (2009)	Asuntotuotannon laadun ja määrän varmistaminen, segregaaation ehkäisy	Ei juuri toteudu. ARA-kohteille etsitään jatkuvasti sijoituspaikkoja tiivistämis- ja täydennyskaavoittamiskohteista. Myös kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus on heikohko. Vanhoja kohteita ei ole riittävästi eikä uusia kohteita ole juurikaan toteutunut. Kauniaisten korkea maanhinta peilautuu suoraan vuokratasoon.
MAL-tavoitteet (2013)	Huolehditaan uusien asuinalueiden sosiaalisesta kestävydestä	Uusia asuinalueita ei juurikaan ole.
ASTRA 2025 (2015)	Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus.	Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus on heikohko.

Maankäyttöpoliittikaan liittyvien seudullisten tavoitteiden toteutumisesta Kauniaisissa, taulukkokooste:

Ohjelma/tavoite/päämäärä	Tavoite	Toteutuminen
Pääkaupunkiseudun strategiset päämäärät (2009)	Hyvän elämänlaadun sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön rakentaminen.	Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa panostetaan viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantaviin ratkaisuihin.
MAL-tavoitteet (2013)	Huolehditaan asuinalueiden viihtyisyydestä ja luonnonläheisyydestä seudun vetovoima -tekijänä.	
MASU 2050 (2015)	Maankäytön avulla tuetaan kaupunkirakenteen kehittymistä sosiaalisesti kestäväksi	Kaupunkirakenne perustuu vanhaan jo ennestään tiiviiseen rakenteeseen.
ASTRA 2025 (2015)	Asuinalueet ovat hallintamuotorakenteeltaan sekä huoneistotyypeiltään monipuolisia sekä elinympäristöltään viihtyisiä ja sosiaalisesti kestäviä.	Kauniaisten asuntojakauma painottuu suuriin omistusasuntoihin. Pienistä ja vuokra-asunnoista on puutetta.

Hyvinvoinnin edistämistavoitteiden toteutuminen

Asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointia tukevia toimenpiteitä pääkaupunkiseudulla

Maankäyttö- ja rakennuslain alueiden käytön suunnittelun tavoitteita ja kaavojen sisältövaatimuksia koskevissa pykälissä edellytetään otettavaksi huomioon hyvinvoinnin edistäminen. Alueiden käytön suunnittelun tavoitteeksi todetaan riittävän asuntotuotannon edellytysten edistäminen ja turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön luominen. Myös yleiskaavaa ja asemakaavaa laadittaessa laki määrää laadittavaksi ympäristövaikutusten arvioinnin.

Hyvinvoinnin edistäminen on otettu huomioon Helsingin seudullisissa asunto- ja maankäyttöpolitiikan suunnitelmissa, joiden tavoitteet näkyvät myös pääkaupunkiseudun strategiassa, kaupunkien omista strategioista ja maankäytön ja asumisen ohjelmissa. Tällaisia ovat hyvän elämänlaadun sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön rakentaminen ja asuntotuotannon määrän ja laadun varmistaminen, segregaatoin ehkäisy.

Vuonna 2007 laadittiin Helsingin seudulle erillinen MAL-toteutusohjelma, jota päivitettiin MAL-2020 toteutusohjelmalla vuonna 2012. Helsingin seudun yhteistyökokous hyväksyi 26.11.2013 MAL-vision ja tavoitteet, jotka ohjasivat Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman 2050 ja sekä Helsingin seudun asuntostrategian 2025 valmistelua. Ohjelmien toteuttaminen on perustunut valtion kanssa sovittujen aiesopimusten toteuttamiseen (neljä nelivuotista kautta välillä 2008 ja 2019). Sopimuksissa kunnille asetettiin määrällisiä tavoitteita sekä asuntotuotannolle, asemakaavoitettavalle kerrosalalle ja ARA- eli tuetulle asuntotuotannolle.

Asumiseen liittyvänä tavoitteena on ollut eri alueiden asukasrakenteen monipuolisuuden lisääminen ja esimerkiksi asuntojen hallintarakenteeseen on kiinnitetty huomiota. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla otetaan huomioon täydennysrakentamisessa alueen olemassa oleva hallintarakenne ja säädellään uutta asuntotuotantoa tontinluovutuksen keinoin.

Pääkaupunkiseudun kaupungeista Helsinki, Espoo ja Vantaa ovat olleet mukana kahdessa kansallisessa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa, jossa ensimmäisen tavoite oli puolittaa ja toisella kaudella poistaa pitkäaikaisasunnottomuus. Lisäksi tavoitteena oli osoittaa molempina ohjelmakausina pitkäaikaisasunnottomille yhteensä 1 250 asuntoa, tukiasuntoa tai hoitopaikkaa, joka saatiin toteutumaan. Maankäyttö- ja asuntopolitiikan keinoja alueellisen ja sosiaalisen eriytymisen eli segregaatoin torjuntaan ovat mm. asunto- ja tonttipolitiikka, kaavoitus sekä erilaiset aluekehitysprojektit. Käytännön toimenpiteet ovat voineet olla hyvinkin erityyppisiä, kuten täydennysrakentamista ja sen säätelyä esimerkiksi hallintamuotorakenteen mukaan, kaupunginosatapahtumien järjestämistä, lähipalvelujen kehittämistä, julkisten tilojen kehittämistä yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa tai maahanmuuttajien muuttovirran ohjaamista. EU:n kaupunkipoliittista rahoitusta sekä omia lähiö- tai esikaupunkien kehittämishjelmia on käytetty. Saavutettavuus liittyy myös alueiden vetovoimaisuuteen ja kehittymiseen. Helsingin uuden yleiskaavan tavoite on periferisten alueiden syntymisen estäminen.

Asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointitavoitteiden toteutuminen

Lakisääteisen ympäristövaikutusten arvioinnin ansioista hyvinvointiin liittyvät toimenpiteet tulevat otettavaksi vähintäänkin kaavoitusprosesseissa, mutta niitä ei varsinaisesti jälkikäteen seuranta. Pääkaupunkiseudun kaupungeille asetettu ensimmäisen aiesopimuskauden asuntotuotantoon vaadittava kaavoitustavoite ei toteutunut, mutta toiselle kaudelle asetettu kaavoitustavoite toteutui. Kokonaisasuntotuotannon tavoite jäi pääkaupunkiseudun kaupungeissa molemmilla kausilla toteutumatta. Tuetun asuntotuotannon tavoitteet jäivät myös saavuttamatta, mutta jälkimmäisellä kaudella tavoite toteutui paremmin.

Tavoitteen toteutumiseen vaikutti muun muassa yleisen taloustilanteen paraneminen. Yleisesti ottaen kaupungeissa sekä seudulliset ja omat strategiset tavoitteet ovat toteutuneet vain osittain. Pääkaupunkiseudulla 1990-luvulla käyttöönotetuilla rakennuksilla on alueiden eriytymistä lisäävä riippuvuussuhde. 2000 - 2009 luvun aikana käyttöönotetuilla rakennuksilla on positiivinen vaikutus alueiden eriytymisen ehkäisyssä.

Segregaatiota pyritään ehkäisemään useilla toimilla, joiden vaikutukset näkyvät hyvin hitaasti. Asuinalueiden segregaatio on vähentynyt suurempia alueita tarkasteltaessa, mutta eriytymistä havaitaan pienemmällä alueella. Myös elämänlaadulle, viihtyisyydelle ja houkuttelevuudelle asetettuja tavoitteita on hankala mitata, vaikka yleispiirteisiä tutkimuksia näiden kehityksestä onkin olemassa. Esimerkiksi turvallisiksi ja turvattomiksi koetut asuinalueet ovat pysyneet vuosien varrella samana, vaikka turvallisuuden tunne on jonkin verran parantunut vuodesta 2006 vuoteen 2015. Kaupunkien näkökulmasta asemaseutujen viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamista vaikeuttaa valtion haluttomuus näiden kohteiden kehittämiseen.

Kaupunkien eri alueiden hallintamuotorakenteen muutoksista vuosina 2002 ja 2015 sekä ARA-asuntojen tuotantovertailussa 2000-luvulla kahtena ajanjaksona on löydettävissä seudullisia asunto- ja maankäyttöpoliittikan hyvinvointitavoitteita tukevaa kehitystä. Kaikkein vuokra-asumisvaltaisemmilla kaupunkien alueilla oli vuonna 2015 suurimmalla osalla alueista hieman saatu vuokra-asuntojen osuutta laskettua ja omistusasuntojen osuutta lisättyä verrattuna vuoden 2002 tilanteeseen. Samoin kohtuuhintaisten (ARA-asunnot) tuotannon painopiste oli 2000-luvun jälkimmäisellä vertailujaksolla (2008 - 2015) kaupungeissa osittain eri alueilla kuin 2000-luvun ensimmäisellä vertailujaksolla (2000 - 2007). Näin asuinalueiden hallintarakenteiden monipuolistamista on ainakin jossain määrin tapahtunut ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on edistetty entistä useammalla alueella. Nämä molemmat kehityssuunnat edistävät myös alueiden sosiaalista eheyttä ja ehkäisevät segregaatiota.

Arvioinnin pääkysymys oli, ovatko pääkaupunkiseudun kaupungit toteuttaneet seudun yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpoliittikkaa. Kysymykseen voidaan vastata kyllä. Seudulla on oltu aktiivisia maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa ja yhteisvastuullisen asuntopoliittikan tavoitteiden asettamisessa.

Koska kyse on kuitenkin varsin pitkällä aikavälillä toteutuvista tavoitteista eikä syy-seuraus -suhteiden osoittaminen ole aina helppoa, toimenpiteiden toteutumisesta ei voi voida sanoa mitään varmaa muiden kuin määrällisten tavoitteiden osalta. Tällaisia ovat asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetetut tavoitteet, joiden toteutumiseen vaikuttaa myös taloudellinen tilanne. Voidaan todeta, että vaikka kaikkia asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetettuja määrällisiä tavoitteita ei ole kaupungeissa saavutettu, niin niiden toteuttamisessa on selvästi edistytty.

Kaupungit ovat myös tehtyjen vertailujen perusteella ainakin jonkin verran onnistuneet monipuolistamaan alueidensa asuntojen hallintarakennetta ja myös kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on lisätty uusilla alueilla 2000-luvulla. Nämä toimenpiteet tukevat myös seudullisen asunto- ja maankäyttöpoliittikan alueiden sosiaalisen kestävyuden lisäämistä ja ehkäisevät alueiden segregaatiota.

Tärkeää seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten tavoitteiden toteuttamisessa on ollut yhteistyö valtion kanssa. Valtion on ollut mukana rahoittamassa ohjelmia ja sopimuksia (MAL-sopimukset, asunnottomuusohjelmat ja lähiöohjelmat, joilla on tuettu seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten hyvinvointitavoitteiden toteuttamista.

Yhtenä arviointikohteena oli myös kaupunkien toimenpiteet alueidensa segregaation estämiseksi. Vaikka pääkaupunkiseudulla koetaan segregaatiokehityksen olevan vielä hallittua, pienemmällä aluetasolla tarkasteltuna eriarvoistuminen on lisääntynyt. Tästä johtuen tavoite on yhä erittäin tärkeä, jotta vältetään esimerkiksi Ruotsin suurissa kaupungeissa tapahtunut kehitys. Pääkaupunkiseudun kaupungit kyllä seuraavat eri alueidensa kehitystä ja asunto- ja maapolitiikan keinoilla pyritään mahdollisuuksien mukaan estämään alueiden segregaatiota. Alueiden asuntojen hallintamuotorakenteesta ja tuetun asuntotuotannon jakautumisesta tehtyjen vertailujen tuloksista on nähtävissä ainakin jonkin verran segregaatiota ehkäisevää kehitystä.

Liite 3 PKS-tarkastuslautakuntien yhteisseminaari

PKS-tarkastuslautakuntien yhteisseminaari

Torstai 1.12.2016, Klo 11.30 - 16.00
Villa Junghans, Leankuja 4, Kauniainen

Espoon kaupungin tarkastuslautakunta
Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta
Kauniaisten kaupungin tarkastuslautakunta
Vantaan kaupungin tarkastuslautakunta
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tarkastuslautakunta
Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymän tarkastuslautakunta
Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymän tarkastuslautakunta
Uudenmaan liiton tarkastuslautakunta

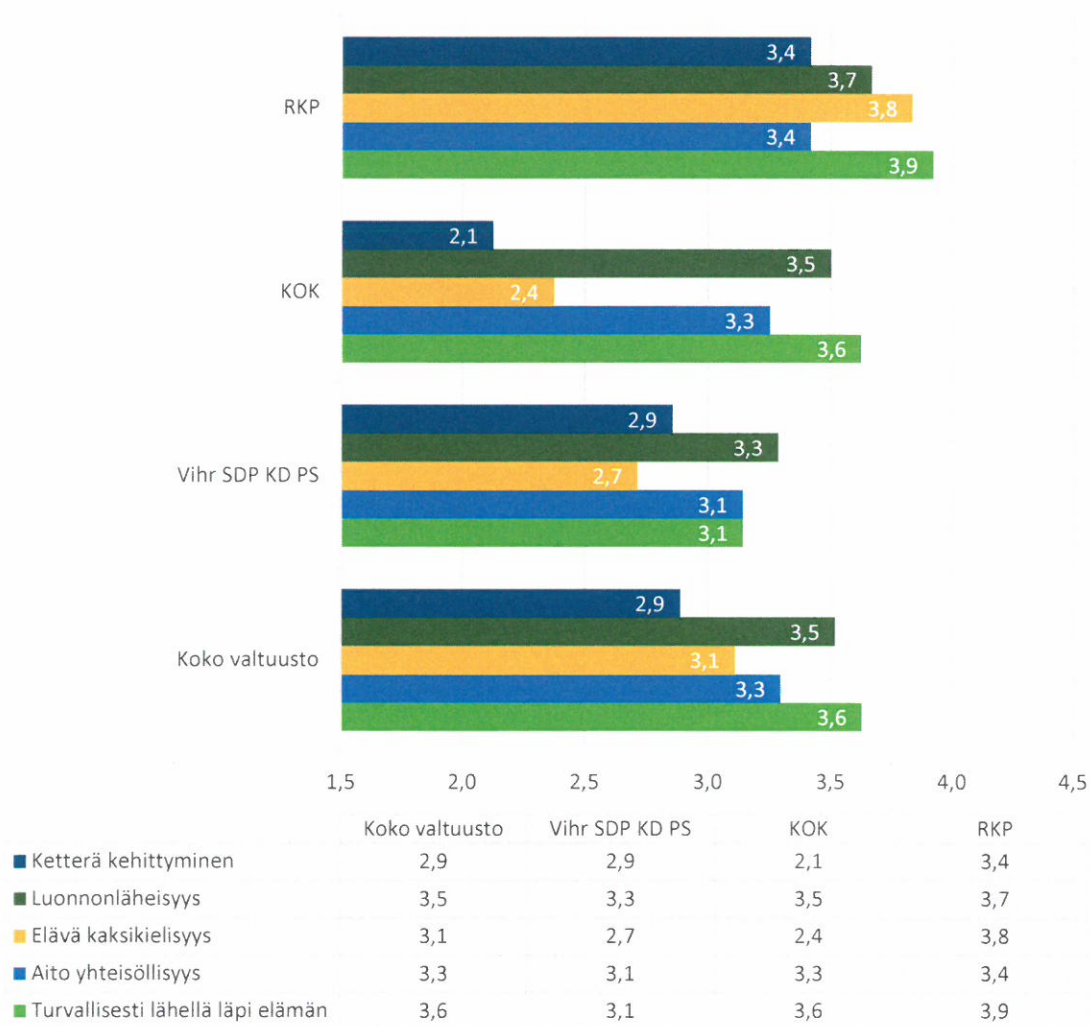
Ohjelma

12.00 - 12.10	Seminaarin avaussanat <i>Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Heikki Kurkela, Kauniainen</i>
12.10 - 13.30	Kuntaviestinnän tavoitteet ja vaikuttavuus <i>Kuntaliiton va. viestintäjohtaja Pi Krogell-Magni</i>
13.30 - 14.00	Valtakunnallisen Sote-uudistuksen ajankohtaiskatsaus <i>Alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, sosiaali- ja terveysministeriö</i>
14.00 - 14.30	Sote-uudistuksen eteneminen Uudenmaan näkökulmasta <i>Uudenmaan Sote-muutosjohtaja Timo Aronkytö</i>
14.30 - 14.50	<i>Kahvitauko</i>
14.50 - 15.20	PKS-yhteisarviointiaiheen esittely: Asunto- ja maankäyttöpolitiikka hyvinvoinnin edistämisessä pääkaupunkiseudun kaupungeissa <i>Kaupunkitarkastaja Reima Pietilä, Vantaan kaupunki</i>
15.20 - 15.30	Tarkastuslautakuntien yhteistyö <i>Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Paula Viljakainen, Espoo</i>
15.30 - 15.55	Kommenttipuheenvuorot tarkastuslautakuntien yhteistyön kehittämistä
15.55 - 16.00	Seminaarin päätössanat <i>Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Heikki Kurkela, Kauniainen</i>

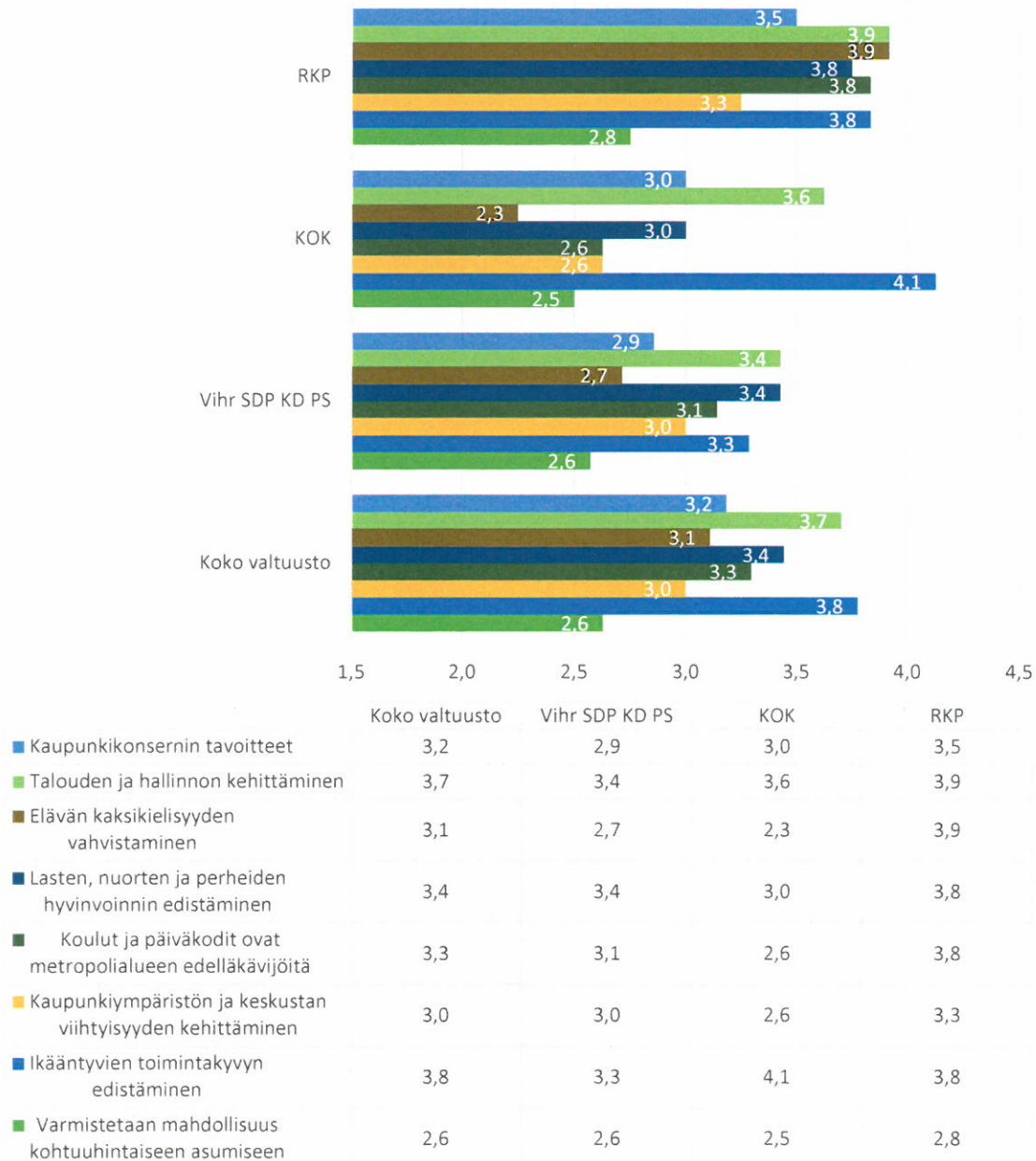
Liite 4 Valtuustokyselyn tulokset

Kauniaisten arvoista (kuva 1) parhaiten valtuutettujen mielestä oli valtuustokaudella pystytty edistämään luonnonläheisyyttä ja turvallisesti lähellä läpi elämän. Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuutetut olivat näiden lisäksi myös tyytyväisiä elävän kaksikielisyyden sekä ketterän kehittymisen edistymisiin, mutta Kokoomuksen sekä muiden ryhmien valtuutetut eivät katsoneet näiden toteutuneen yhtä hyvin.

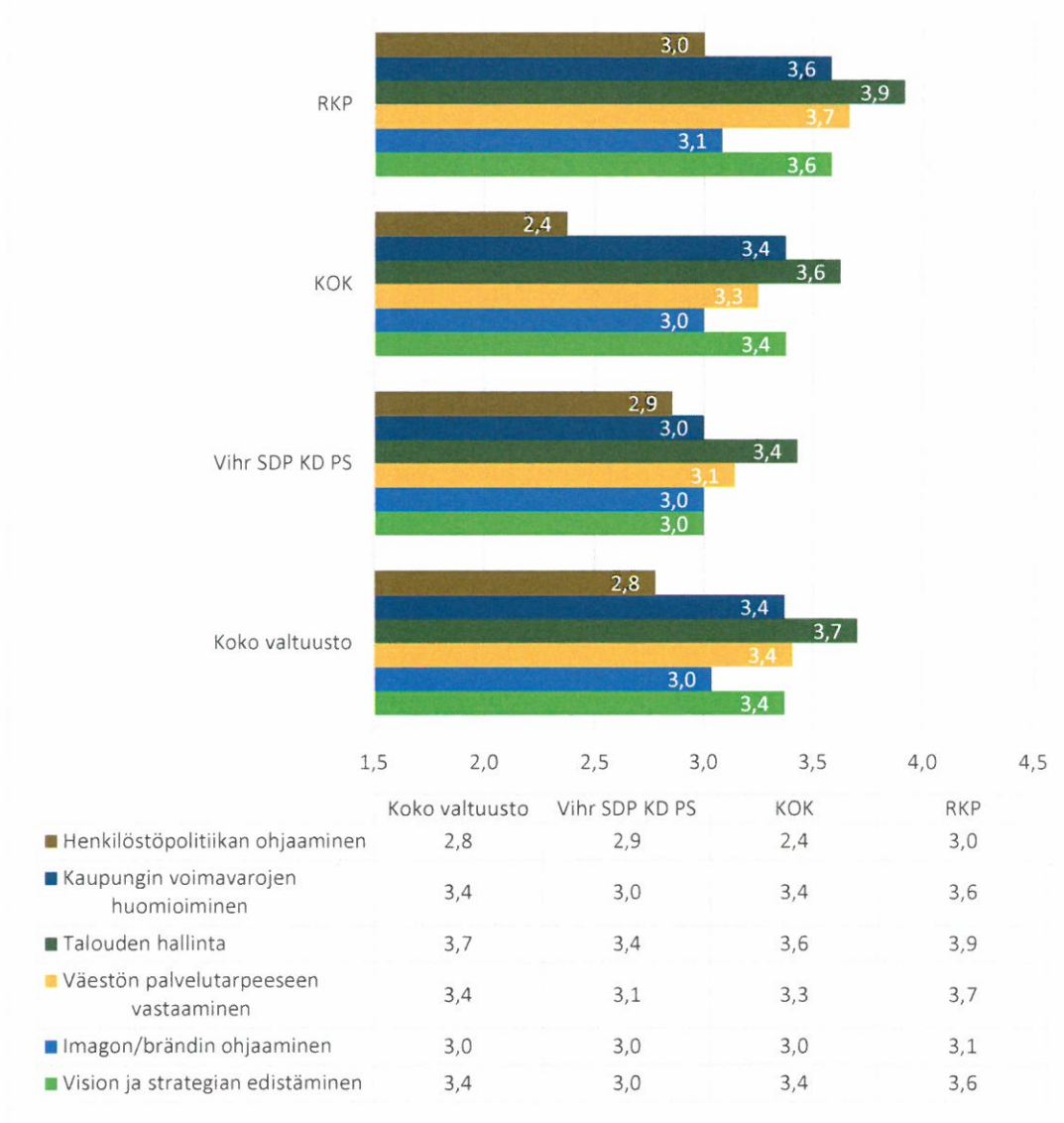
KUVA 1: Miten valtuusto on mielestäsi pystynyt edistämään Kauniaisten arvoja valtuustokaudella?
Asteikko: 1= Erittäin huonosti; 2=huonosti; 3=kohtalaisesti; 4=hyvin; 5=erittäin hyvin

Valtuustokaudelle asetetuista strategisista tavoitteista valtuutetut katsoivat parhaiten toteutuneen talouden ja hallinnon kehittämisen sekä ikääntyvien toimintakyvyn edistämisen (kuva 2). Yleisesti ottaen Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuutetut arvioivat tavoitteiden toteutuneen paremmin kuin muiden ryhmien valtuutetut. Tavoitteen koulut ja päiväkodit ovat metropolialueen edelläkävijöitä arvioinnissa valtuutettujen arviot vaihtelivat eniten: noin 22 % arvioi tavoitteen toteutuneen erittäin huonosti tai huonosti, ja noin 15 % valtuutetuista arvioi tavoitteen toteutuneen erittäin hyvin.

KUVA 2: Miten valtuustokaudelle asetetut strategiset päämäärät on mielestäsi saavutettu?
Asteikko: 1= Erittäin huonosti; 2=huonosti; 3=kohtalaisesti; 4=hyvin; 5=erittäin hyvin

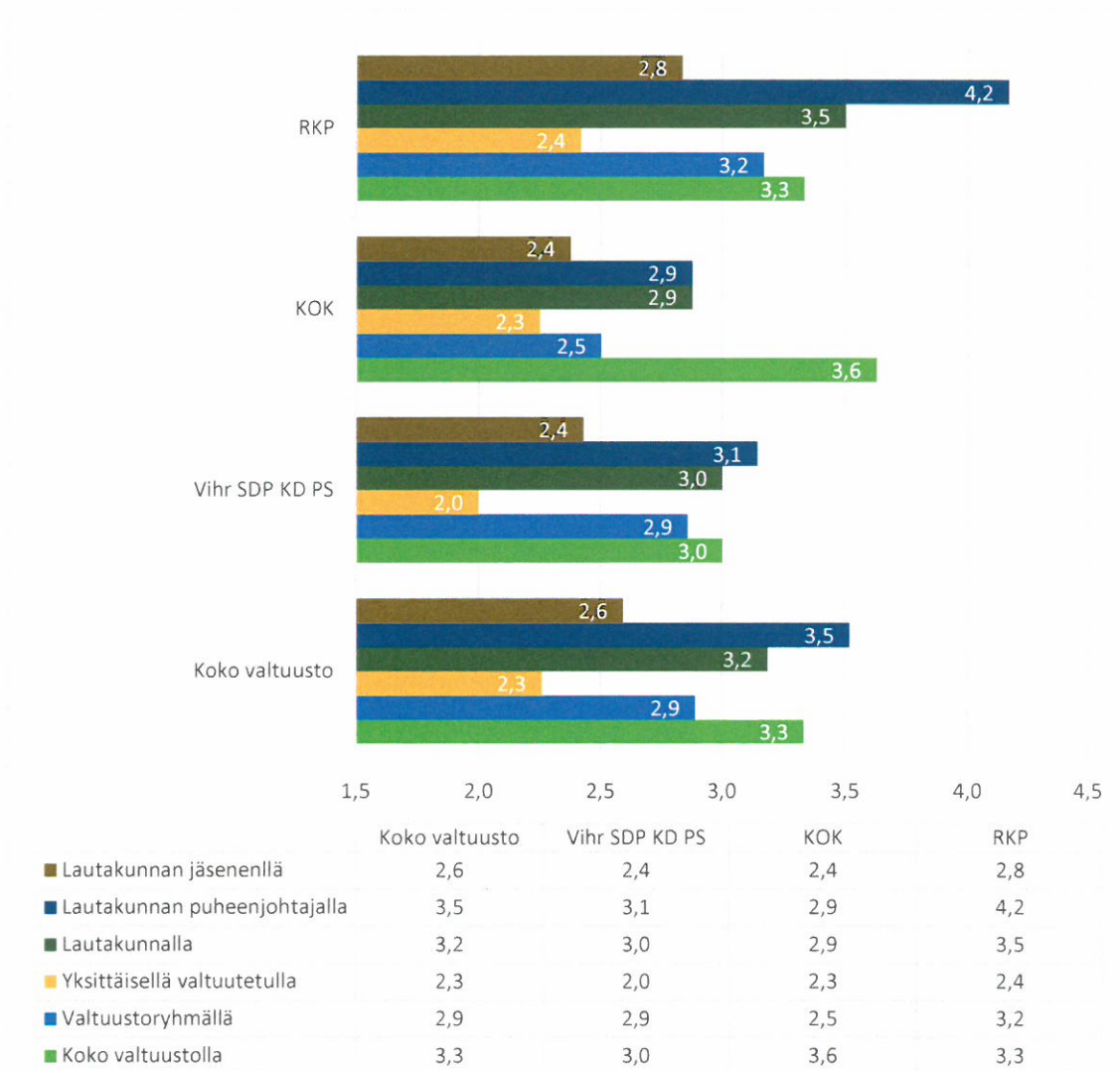
Valtuuston vaikutusmahdollisuudet arvioitiin parhaiksi talouden hallinnassa ja heikoimmiksi henkilöstöpolitiikan ohjaamisessa (kuva 3). Ruotsalaisen kansanpuolueen sekä Kokoomuksen valtuutetut arvioivat valtuuston vaikutusmahdollisuuden vision ja strategian edistämiseen suuremmiksi kuin muiden ryhmien valtuutetut.

KUVA 3: Arvioi valtuuston vaikutusmahdollisuuksia kaudella 2013-16 kaupungin toimintaan seuraavien asioiden suhteen.

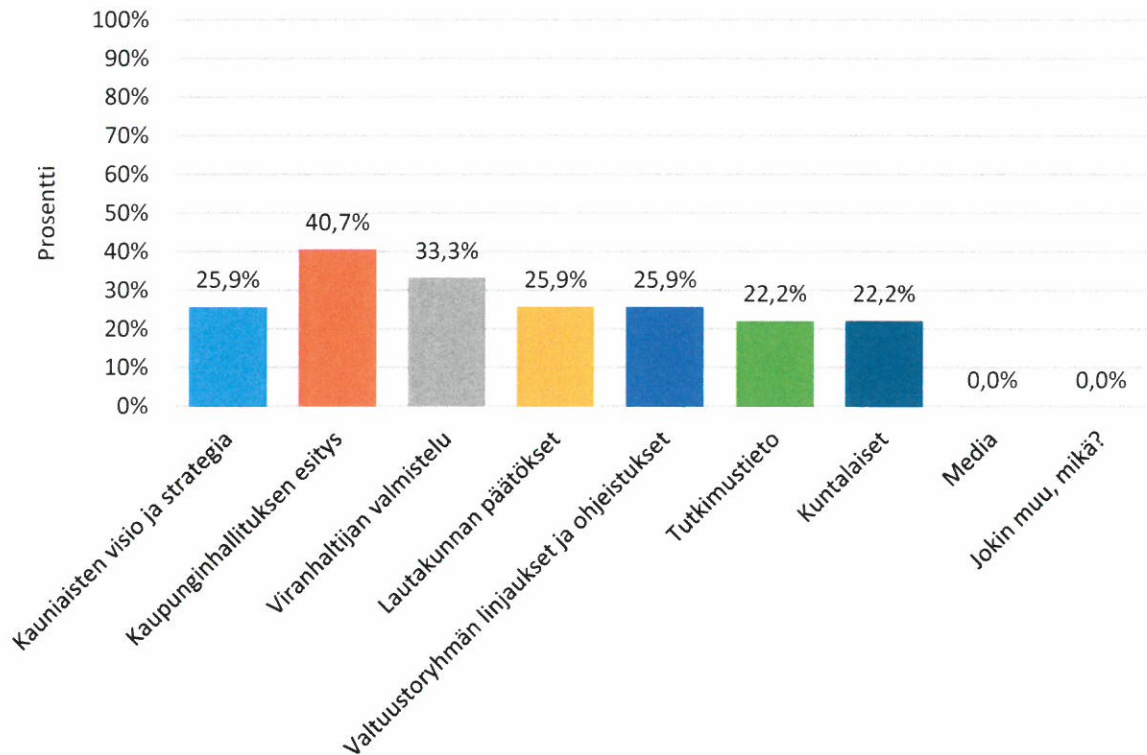
Asteikko: 1= Erittäin huonot; 2=huonot; 3=kohtalaiset; 4=hyvät; 5=erittäin hyvät

Valtuutetut, ja erityisesti Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuutetut, arvioivat lautakuntien puheenjohtajilla olevan parhaat vaikutusmahdollisuudet kaupungin johtamiseen, jopa paremmat kuin koko valtuustolla (kuva 4). kokoomuksen valtuutetut arvioivat koko valtuustolla olevan suurin vaikutusmahdollisuus johtamiseen.

KUVA 4: Arvioi, millaisia vaikutusmahdollisuuksia kaupungin johtamiseen on seuraavilla tahoilla.
Asteikko: 1= Erittäin huonot; 2=huonot; 3=kohtalaiset; 4=hyvät; 5=erittäin hyvät

Valtuutettujen mielipidettä päätöksenteossa ohjasivat valtuustokaudella eniten kaupunginhallituksen esitys ja viranhaltijan valmistelu (kuva 5). Vähiten mainintoja kaikilta valtuutetuilta kyselyssä saivat tutkimustieto ja kuntalaiset.

KUVA 5: Mitkä seuraavista tekijöistä ohjaavat sinua eniten muodostaessasi omaa mielipidettäsi valtuuston päätösasioihin? Valitse kaksi tekijää, jotka ohjaavat sinua eniten.

Kysymykseen missä asioissa Kauniainen on onnistunut erityisen hyvin, valtuutetut mainitsivat useimmin talouden tasapainottamisen sekä Kauniaisten imagon säilyttämisen. Kysymykseen missä asioissa on eniten haasteita, valtuutetut mainitsivat useita asioita, kuten lähipalvelut, henkilöjohtamisen, rakennusten heikon kunnon, raskaan organisaation ja talousnäkyvät.

Vastauksissaan kysymykseen miten muuten, kuin arviointikertomuksen muodossa, tarkastuslautakunta voisi tukea valtuuston työtä, valtuutetut toivovat enemmän arvioivaa keskustelua valtuustossa, jossa tarkastuslautakunnalla voisi olla aktiivinen rooli. Myös mittaamista ja tavoitteiden asettamista toivottiin edelleen kehitettävän, sekä kyselyjen ja haastatteluiden lisäämistä.

Seuraavan kauden valtuutetuille lähetettiin terveisiä: olla aktiivisia, perehtyä asioihin hyvin ennakolta, keskustella tiiviisti kuntalaisten kanssa ja tehdä yhteistyötä eri suuntiin. Myös toivotettiin rohkeutta ja onnea toteuttaa tarvittavat tasapainottamistoimet sekä kehittämistoimet.